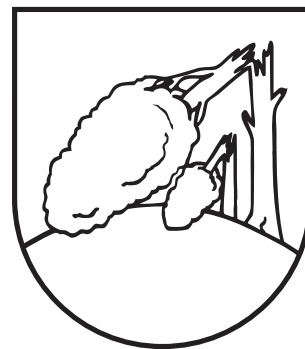

Polomské noviny

Ročník XXVII. č. 4 nepredajné december 2022

Vážení spoluobčania, milí Polomci!

Prihovám sa Vám v tomto vianočnom čase, po štyroch rokoch, opäť ako starostka našej obce. Ďakujem všetkým, ktorí ste sa zúčastnili komunálnych volieb. Zvlášť chcem poďakovať tým, ktorí mi už po druhýkrát vyslovili dôveru a tým, ktorých som presvedčila svojou prácou. Vďaka tomu môžem dokončiť rozpracované projekty a začať nové, zlep-

šujúce život v našej obci.

Žijeme v uponáhľanom svete, a to prepotrebné pozastavenie sa počas Vianoc býva akési krátke. Ako by to bol len predĺžený víkend, počas ktorého sa snažíme zabudnúť na každodenné problémy, staré spory alebo sa v spomienkach obraciame na svojich blízkych, ktorí už nie sú medzi nami.

Každý rok je veľmi podobný a predsa iný, ale vždy nádherný, neopakovateľný. Prichá-

dza čas, ktorý nás poľudšťuje. Každoročne sa nás dotýka svojou atmosférou, v ktorej rezonujú slová domov, rodina, zdravie, láska, šťastie, priateľ, človek....

Na záver mojich slov sa Vám, vážení spoluobčania, chcem poďakovať za všetko dobré, čo ste v tomto roku vykovali pre svojich blízkych, „za prácu na vašich pracoviskách“, za prácu v prospech našej obce, za prácu v prospech nás všetkých.

Strávte najkrajšie sviatky roka v čo najväčšej pohode, vo vzájomnom porozumení, láske, s ľuďmi, na ktorých Vám záleží. Prajem Vám všetkým krásne prežitie vianočných sviatkov a úspešný vstup do Nového roku, všetko dobré, pevné zdravie, veľa Božieho požehnanie a veľa osobných ako aj pracovných úspechov.

Mgr. Lillian Brondošová,
starostka obce

Všetkým čitateľom Polomských novín

Zimné sviatky sa vkradli do našich dverí a tiež do pomyselných dverí našich novín. Toto obdobie, sa u niektorých z nás, začína na konci jesene – možno veľkým upratovaním, kedy sa už pripravujeme na čaro tohto obdobia. No najviac sa tešia naše najmenšie ratolesti a naplno žijú týmito dňami, asi tak, ako i my dospeli v detstvom veku. Nezoberme im tieto dni, veď spolu s nimi sa vraciame do čias radostných a bezstarostných. Zachovať tieto momenty, to stojí zato.

Celé kúzllo v našich domovoch začína štyrmi sviecami, voňavou kuchyňou, tajuplným čarom ozdobeného stromčeka, či návštevou blízkych, ale i kostola. A keď už Štedrý večer vchádza do dverí, tiež spokojným posedačím pri svojich blízkych a spomienkami na tých, ktorí už nemôžu zdieľať spoločne s nami chvíle radostí, či starostí.

A možno sa do rúk pripletú aj naše noviny. No, aby sa takto mohlo udiť, je potrebné napísať mnoho myšlienok a zúžitkovať veľa umu našich priateľov – dopisovateľov. Do redakcie čoraz častejšie zazvoní telefón a trasľavým hla-

som znejú slová poďakovania za poslaný výtlačok rodákovi žijúcemu už mimo územia našej obce. Veľakrát je to pre nich jediné spojiť s rodiskom, ktoré museli opustiť. Cez slzy radosti a dojatia hovoria o tom, čo sa dozvedeli z novín, a že stále myslia na Gemerskú Polomu, a aby som nezabudla tlmočiť slová vďaka a uznania, že si mohli takto pospomiňať. Neraz i pošlú svoj článok spomienok.

Dovoľte mi, tlmočiť slová poďakovania a uznania, že je vždy možné vydať každé číslo tohoto nášho periodika a že vždy prichádzate s úsmevom a nepoznaním, že možno práve teraz mi to nešlo, či bolo málo času, či priestoru. Menovať každého, či každú činnosť nemožno, ale možno sa poďakovať a veriť, že i budúci ročník bude aspoň takto dobrý, ako tento.

Prajem veľa zdravia, zdravú myseľ a nech sa nám aj v budúcom roku dobre spoločne tvorí tak, aby naše noviny časom vstúpili do srdca všetkých POLOMCOV.

Ďakujem,
Dana Červenáková

Narodenie Pána

JUDr. Mgr. Štefan Magut, PhD.,
katolícky správca farnosti

Určite každý z nás sa už stretol s horoskopom. Niektorí mu veria doslovne, niektorí o ňom pochybujú, ďalší sa na ňom zabávajú. Vo vlaku oslovila mladá žena jedného pána: „V akom ste znamení? Prečítam vám váš horoskop na dnes.“ „Nie je to dôležité,“ usmial sa pán. „Viete, môj život ovplyvňuje betlehemska hviezda.“ Pozrela s údivom. Pán pokračoval: „Poznáte príbeh mudrcov z východu? Je to príbeh z Biblie. „Keď uvideli hviezdu, veľmi sa zaradovali.“ Keď sa môj život dostal do spoločenstva s Ježišom, dostal som sa aj pod jeho vedenie. Vedie ma bezpečne. Nepotrebujem žiadne horoskopy...“ „Vy veríte v Boha v tomto tisícročí?“ „Áno, verím. Vy predsa tiež žijete v tomto tisícročí a veríte v bezcenné horoskopy, ktoré sú dielom ľudskej fantázie. Mne viera v Boha dáva pravú silu do života, naďalej žiť a radostne žiť. Odporúčam vám, odložte tieto bezcenné horoskopy a dajte sa pod vplyv betlehemskej hviezdy.“ Žena zvažovala.

Keď kľáčime pri jasliach s pokorou, uvedomujeme si, že sme obohatení, že dostávame oveľa viac, ako si sami dokážeme prosieť, priateľ, želať. Mierou natlačenou, natra-

Boh nádeje nech Vás naplní všetkou radosťou a pokojom vo viere, aby ste mocou Ducha Svätého rozhojňovali v nádeji (Rim 15,13)

Mgr. Jana Kendžurová
- zborová farárka

Milí čitateľu!

V predvianočnom čase každý niečo očakáva. Deti očakávajú darčeky pod stromčekom, starší by chceli už konečne rodinnú pohodu a možno keby som sa opýtala, práve Teba, ktorý to čítaš, čo očakávaš za Vianoce, tak povieš: **Pani farárka už nič neočakávam, pretože sa zvýšili ceny! Už nám ich aj tak pokazili!** Skutočne mi to pár z Vás už aj povedalo. Sviatky posledné roky boli poznačené pandémiou, samotou, izoláciou ale aj tak napriek všetkému, ešte stále bývame vo svojich domovoch a nemusíme utekať pred vojnou ako mnohí v tejto dobe....

Ale prečo sa Vianoce posledné roky kazia? Pretože sme všetci zabudli o KOM sú Vianoce a pretože sme ich Bohu možno kazili niekoľko rokov my. Pretože na Vianoce nás trápi výzdoba, štedrovečerný stôl, baliaci papier, ale zabúdame na Boha, ktorý sa narodil a stal sa človekom pre nás. O ňom sú Vianoce. A možno preto sa všetko deje,

pokračovanie str. 3

pokračovanie str. 3

Pod'akovanie

Len mĺkva tíš ťa víta a
na starom cintoríne
ležia nemí vrátení rodnej hline,
čiernej zemi.

Po práci oddych sladký v tóni stromov,
láskavá náruč matky, večný domov.
Museli horký kalich do dna vypíť,
dneska ich do sna halí vôňa lípy.
Slová sú bezútešné, prázdne klasy,
prastaré lkavé piesne clivej krásy.

Dňa 27. októbra 2022 sme sa navždy
rozlúčili
s pani Máriou Vidovou vo veku 81 rokov.

Ďakujeme všetkým za kvetinové dary a prejavy sústrasti,
ktorými ste zmiernili náš hlboký žiaľ.

Smútiaca rodina.

Mária Vidová

Spoločenská kronika k 30. 09. 2022

V našej obci sa narodili 2 deti.

Vitajte medzi nami a nech rastiete všetkým pre radosť!

Slávnostne uzavreli manželstvo 2 páry.

**Na spoločnej ceste životom prajeme veľa lásky,
spoločnej opory a nech sa všetko vysnívané vyplní.**

Životné jubileá oslávili –
80 rokov oslávili 2 jubilanti
75 rokov oslávili 3 jubilanti
70 rokov oslávili 4 jubilanti

**Jubilujúcim srdečne blahoželáme
a prajeme veľa zdravia a šťastia.**

Navždy nás opustili 3 občania našej obce.

Vyslovujeme hlbokú a úprimnú sústrasť.

Spomínáme

Bolesťou unavená tíško si zaspala
zanechajúc všetkých, čo si mala rada.
Už je tomu rok, čo večným spíš snom,
už len tmavý hrob
ti je večným domovom.

Dňa 15. decembra 2022 uplynul 1 rok
ako nás navždy opustila naša milovaná
mama, stará mama a prastará mama

Zuzana Madáčová

S úctou a láskou spomína dcéra Zdenka s rodinou.

Ako ticho žila, tak ticho odišla,
skromná vo svojom živote,
veľká vo svojej láske a добрote.

Júlia Grešková rod. Madáčová
(16.1.1955 - 12.9.2021)

„Mami, žiarila z Teba láska a добрota,
budeš nám chýbať do konca života“

Už druhé Vianoce ostane jej miesto
pri štedrovečernom stole prázdne.

S láskou spomínajú manžel a dcéry s rodinami.

Spomínáme

Spustili syna do hrobu,
neozvala sa hora na temný hukot
zmrzlých hrúd.
Len jedna jedľ a zakývala na ceste –
ZBOHOM BUĎ!

Tak odchádzame. Denne. Stá a stá.
Cez nekonečnú líku snehom
sa brodíme v smutných spomienkach.
V našich pohľadoch skučí žiaľ vycivený
žalobou.

Skončené dielo? Dych len skončený.
On s nami ďalej pôjde po zemi,
citlivou rukou preskúma nám srdcia,
či prúdka, čistá krv z nich nemizne,
či pod úderom vieme nezohnúť sa,
či statoční a verní sme.

Dňa 29. decembra 2022
uplynú 10 rokov, čo nás
náhle opustil
milovaný syn, brat,
príbuzný a známy

Jozef Sústrik

Ďakujeme všetkým, ktorí nezabudli a spomínajú spoločne s nami.
S úctou a láskou spomína milujúca rodina.

**Vážení čitatelia a členovia Podporného pohrebného združenia
odbočky číslo 2 Gemerská Poloma
opäť Vám prinášam prehľad zomrelých členov PPZ
od júla 2022 do decembra 2022**

Mária Tomášiková - 19.7.2022 zomrela vo veku 80 rokov
Magdaléna Gunárová - 10.8.2022 zomrela vo veku 64 rokov
Ondrej Ďurán - 14.9.2022 zomrel vo veku 64 rokov
Emília Červenáková - 24.9.2022 zomrela vo veku 83 rokov
Margita Očkaiková - 10.10.2022 zomrela vo veku 84 rokov
Mária Vidová - 27.10.2022 zomrela vo veku 81 rokov
Eva Košová - 30.10.2022 zomrela vo veku 68 rokov
Emília Madáčová - 10.11.2022 zomrela vo veku 89 rokov
Spolu sme vyplatili pozostalým rodinám 3600,00 EUR

Pozostalým rodinám predsedníctvo PPZ odbočka číslo 2 Gemerská
Poloma vyslovuje hlbokú a úprimnú sústrasť.

Janka Ciberaiová, pokladníčka poverená viesť matriku

Spomienka

Hoci raz umrieme, nezarastú k nám stopy,
čo po nás v druhých zostalo, na prach sa nerozdrobí.

Známi si s nami v mysli postoja,
vzkriesenie nás živou vodou spomienok,
vpadne deťom do snov, do reči kamarátom a žene do stonu.
Neumlčí nás hruda zeme.

Hoci raz rany doboľia, budeme prúdiť životom živých dokola.

Aj vetrík zo smrti nás odvolá –
zašveľíme v kantiléne svrčiny rastúce z nášho popola.
(Štefánia Pártošová)

Dňa 7. novembra 2022 uplynul 1 rok
tvojho odchodu do večnosti a cesty späť už niet.

S láskou na teba **ŠTEFAN PUŠKÁŠ** vždy budeme spomínať
S úctou rodina.

pokračovanie zo str. 1

senou, pretekajúcou obdarúva Boh tých ktorí ho milujú. Prijat' Boha za svojho Pána a Spasiteľa na kolenách s najväčšou vierou neostáva bez odzvy. Spoznávame najväčšie šťastie. Sviatky prišli, aj odídú, ale prežité sviatky s Ježišom sú obohatením. Boh ponúka milosti, no nevnučuje ich, povzbudzuje robiť dobro, no nenúti. Keď ho nejaký človek neúctivo odvrhne, je potom divné, keď aj sám bude odvrhnutý? Prítomnosť slnka vždy prináša aj svetlo. Podobne aj kde je Boh, tam spolu s ním vstupuje do duše svetlo. Vždy, keď sa dotkne voňavky, jej príjemná vôňa zostáva aj na našich rukách. Vždy keď sa priblížime k ohňu, zohreje nás, aj keď sme na to nemysleli. Podobne aj kontakt s ľuďmi ducha, vždy prináša mnoho úžitku. Iba zlí odmietajú dobrých a v tomto liberálnom svete čoraz viac cítime odmietanie toho, čo je v spojení s Cirkvou a s Bohom. Je to ako nočná sova, ktorá neznáša svetlo. Boh je láska a veľmi nás miluje. On prišiel zmeniť srdce človeka. Milovať neznamená zaliečať sa. Kto naozaj miluje, ten chce pre milovanú osobu dobro, ktoré nezanikne ani nezostane – teda večné dobro. Bez viery sa to uskutočniť nedá. Lekár miluje chorého, aj keď mu liečením spôsobí bolesť.

Po roku manželstva muž, ktorý bol športovcom, výborným futbalistom, pri autonehode prišiel o obidve nohy. Hovorí: „Viere som vtedy nevenoval väčšiu pozornosť, hoci sobáš som mal v kostole. Anku, svoju manželku, som mal rád, a preto som jej v nemocnici navrhol, aby podala o rozvod. Žiť s mužom bez nôh, čo je to za život? Navrhol som jej, aby dieťaťu, ktoré sme čakali, nepovedala, že je jeho otcom. A dodnes nielen stále počujem, ale i presviedčam sa o tom, čo mi vtedy žena po chvíli mlčania so slzami v očiach po-

vedala: „Nebrala som si ťa pre tvoje nohy. Naše dieťa nebude chcieť cítiť tvoje nohy.“ A žena už mnohým dala odpoveď: „Nielen vtedy a mnohokrát potom som si uvedomila, čo je to byť manželkou a matkou, keď už nemám muža a manžela futbalistu, ale mám lásku bez nôh. Presvedčila som sa, že moje modlitby pred sobášom neboli zbytočné. Vernosť v dobrom i ťažkostiach si uvedomujem aj každé Vianoce, keď kľáčim pri jasliach.“ A dnes už tri dospievajúce a dospelé deti hovoria o otcovi a matke: „Otcu sme nikdy nevideli na kolenách modliť sa, pretože kolená nemá, ale matku áno. Otec však nikdy nechýbal, keď sme sa spolu modlili. Otec je nám vzorom vernosti voči Bohu. Nikdy sme ho nepočuli reptáť na Boha pre svoj osud. Naopak. Často sme ho počuli v bolesti ďakovať Bohu za svoj kríž a prosiť o silu statočne ho znášať.“

Čo k tomu dodať? Jedna udalosť môže aj nám zmeniť naše plány, sny... Pýtajme sa: Kto bude mať silu vytrvať, nezúfať si, pokračovať? A odpoveď? Ten kto prijme Boha za svojho Pána. Kto s Bohom žije nielen počas sviatočných dní, ale aj v dňoch všedných. Sviatky Narodenia Pána Ježiša majú dôležité miesto v liturgii cirkevného roka, a teda aj v živote kresťana katolíka. Kresťan si uvedomuje, že ako dieťa Božie má čerpať od Ježiša to, čo mu nik iný neponúkne, nemôže darovať.

Pohľad či spomienka na vianočný stromček nech i nás upevní skrze Božie Dieťa vo viere, nádeji a láske. A keď sa skončia Vianoce a stromček budeme odkladať, pokračujme vo vernosti a láske k Bohu. Plníme a zachováujeme príkazy tak, že chceme splniť svoje poslanie na zemi verne a zaslúžiť si odmenu od Boha vo večnosti.

pokračovanie zo str. 1

aby sme si všimli, že je tu ešte Boh, a tak dostávame upozornenia. Boh je neviditeľný. Nie nadarmo sa Mu hovorí aj Duch Svätý, ale to čo môže urobiť je viditeľné aj na Tebe a Tvojom správaní. Pochopíš, že nemusia byť všetkých Vianoce krásne, lebo niekto stratil blízkeho a plače. Iný pracuje a sú aj takí čo sú sami, ale prišiel Pán Ježiš, ktorého meno má aj zmysel: Boh s Nami! V každom čase, nech cítiš čokoľvek – S NÍM SÚ VIANOCE.

Aj bez jediného darčeka Ťa Boh môže naplniť nádejou a radosťou z Neho. A možno práve Ty si ten, ktorý neverí v Boha a povieš: Zase nejaké rozprávky v tomto obecnom časopise. Ale ak si skutočne myslíš, že nie je Boh, tak potom nedávaj pod stromček darčeky, ani ho nezdob, pretože to sú zvyky kresťanov. Vymysleli ich evanjelickí farári, aby sa oslavoval Kristus, aby ľudia prišli k Bohu. Všetko má svoj zmysel, o tom sa rozprávame na Vianočných biblických hodinách, čo znamená každý jeden symbol, či ozdoba. Takže to nie Boh kazí Vianoce – to my na Boha zabúdame.

On nezabudol, vzdal sa všetkého, čo mal a prišiel pre Teba. Pán Ježiš sa narodí v chlieve. Vzdáva sa už od začiatku všetkého, čo má. Pre Teba! Tak už Mu konečne uver, lebo teraz už vieš, že jedine s Ním budeš mať radosť na Vianoce, pretože pochopíš, že On stratil vždy viac ako si stratil Ty, že plakal viac ako Ty, že pracoval rovnako a aj viac ako Ty.... A tak pochop, že: Je jedno, o ktorej budeš ješť na Štedrý večer, obetuj svoje pohodlie a príď k Bohu. Najesť sa môžeš pred kostolom, aj po ňom! Obdaruj niekoho! Daj niekomu vľúdne slovo! Dovoľ deťom prichádzať k Bohu. Vypni televízor a prečítaj Vianočný príbeh a prekvap niekoho! A až vtedy pochopíš, že krásne Vianoce sú krásne len ak očakávaš....

Ak očakávaš malé dieťa, ktoré je Spasiteľom nastáva zmena v Tvojom srdci i Tvojom živí celom.

Pretože veríš zaslúbeniu, ktoré Ti Pán Boh dal, že **malé dieťa,** ktoré príde je **veľký nebies kráľ!**

Ak očakávaš Božieho Syna, ktorý je pomazaný, Svedč o ňom vždy a všade, nesmie byť nepoznaný.

Pretože veríš vo veľkú nádej, ktorú Ti Pán Boh dal, že **v najchudobnejšom pachoľati máš najbohatší dar!**

Ak očakávaš, tak aj veríš, zaslúbenie i nádej máš, že aj pre Teba, na túto Zem príde sľúbený Mesiáš.

Pretože, Ťa Ježiš ľúbi, krv Mu tiekla z rúk i nôh zvonku iba **slabý človek** je v skutočnosti mocný **Boh**

Ak očakávaš **Ježiša Krista**

Vieš, že len on Ťa môže zbaviť vín

Ak veríš, že Kristus žije aj v Tebe

Už nečakáš....

Prišiel....

A Ty žiješ s Ním....

A je to tu - opäť dobrá správa pre členov PPZ

Oznamujem Vám, Vážení členovia Podporného pohrebného združenia, že na mimoriadnom zasadnutí sa predsedníctvo PPZ ústredie Betliar rozhodlo upraviť od 1. januára 2023 pohrebnú podporu na 520,00 EUR pri členstve nad 15 rokov. Predsedníctvo, Dozorná rada a Správna rada sledujú počet úmrtí za posledné obdobie posledných 5 mesiacov. Situácia je oveľa priaznivejšia ako v roku 2020-2021, preto sme sa rozhodli, že pohrebná podpora sa navýši z terajších 450,00 EUR na 520,00 EUR pri nezmenenom ročnom členskom 23,00 EUR. Verím, že v tomto nepokojnom čase, kedy sú ceny za všetko oveľa vyššie je to aspoň čiastočná pomoc pri úmrtí člena rodiny - príbuzného.

Od roku 2011 sa výška pohrebnej podpory odvíja od dĺžky členstva, od roku 2023 to bude nasledovne:

► pohrebná podpora v roku 2023, v kategórii nad 15 rokov členstva, vzniknutá od 1.1.2011 sa bude vyplácať vo výške 520,00 EUR a v

rovnakej výške bude vyplácať PP aj pozostalým po členoch, ktorí vstúpili do Združenia pred 1.1.2011,

► do 1 roka členstva 0,00 EUR, tu nárok nevzniká (výnimka článok organ. poriadku bod 9.4),

► do 5 rokov trvania členstva PP – 160,00 EUR,

► od 5 do 10 rokov trvania členstva PP – 270,00 EUR,

► od 10 do 15 rokov trvania členstva PP – 380,00 EUR.

V prípade nejasností ma prosím kontaktujte: **j.ciberaajova@gmail.com** alebo na telefónnom čísle: **0905 742 206**. Pozývam všetkých občanov nad 40 – 45 rokov a viac do 55 rokov, aby sa stali členmi PPZ u nás v odbočke číslo 2 Gemerská Poloma a zachovali tradíciu pomoci pozostalým. Prihlášky Vám poskytnem na požiadanie. Do konca roka je odpustené zápisné 5,00 EUR – 10,00 EUR.

Oznamujem členom, že členské od januára 2023 budem vyberať v sále pri obecnom úrade Námestie SNP 211/8 Gemerská Poloma.

Janka Ciberaajová,

členka správnej rady poverená viesť matriku odb.č.2

Informácie zo samosprávy obce pre občanov

AKO SME VOLILI?

Výsledky volieb poslancov obecného zastupiteľstva
a volieb starostu obce zo dňa: 29.10.2022

DO OBECNÉHO ZASTUPITEĽSTVA V GEMERSKEJ POLOME *boli zvolení*

Ivan Sústrik, 55 r., rušňovodič, nezávislý kandidát s počtom platných hlasov **399**

Ondrej Tompoš, 67 r., dôchodca, nezávislý kandidát s počtom platných hlasov **377**

Janka Ciberaiová, 61 r., živnostníčka, nezávislá kandidátka s počtom platných hlasov **361**

Jozef Chochol, 43 r., rušňovodič, nezávislý kandidát s počtom platných hlasov **339**

Eubica Šmelková, 57 r., vedúca skladu hotovej výroby, nezávislá kandidátka s počtom platných hlasov **308**

Ivana Antalová, PhDr., 52 r., riaditeľka, Občianska konzervatívna strana s počtom platných hlasov **288**

Marek Chochol, 44 r., riadiaci pracovník, Kresťanskodemokratické hnutie s počtom platných hlasov **248**

Radoslav Švec, 42 r., predavač, nezávislý kandidát s počtom platných hlasov **242**

Mária Antalová, 64 r., dôchodkyňa, Slovenská národná strana s počtom hlasov **236**

NÁHRADNÍCI – kandidáti, ktorí neboli zvolení za poslancov obecného zastupiteľstva:

Jana Dovalová, Bc., 28 r., výpravca, Slovenská národná strana s počtom platných hlasov **219**

Dávid Szöllös, 23 r., pracovník v banke, Slovenská národná strana s počtom hlasov **203**

Miroslav Antal, 40 r., podnikateľ, Slovenská národná strana s počtom platných hlasov **201**

Vladimíra Müllerová, Mgr., 31 r., učiteľka, Slovenský PATRIOT s počtom platných hlasov **183**

Ján Payer, 67 r., dôchodca, Slovenský PATRIOT s počtom platných hlasov **173**

Ján Franko, Ing., 69 r., dôchodca, SMER – sociálna demokracia s počtom platných hlasov **172**

Slavomír Gál, Ing., 58 r., pracovník sociálnej kurately, Slovenská národná strana s počtom platných hlasov **203**

Vladimír Očkaik, JUDr., 61 r., živnostník, HLAS – sociálna demokracia s počtom platných hlasov **203**

Stanislav Kučerák, 58 r., športový tréner, Komunistická strana Slovenska s počtom platných hlasov **203**

ZA STAROSTKU OBCE GEMERSKÁ POLOMA bola zvolená **Lillian Brondošová, Mgr.**, 52 r., nezávislá kandidátka

Počet platných hlasov odovzdaných pre jednotlivých kandidátov na starostu obce:

Lillian Brondošová, Mgr., 52 r., starostka obce, nezávislá kandidátka s počtom platných hlasov **360**

Jana Červenáková, Mgr., 48 r., prepážkový pracovník, nezávislá kandidátka s počtom platných hlasov **327**

Marek Chochol, 44 r., riadiaci pracovník, Kresťanskodemokratické hnutie s počtom platných hlasov **86**

Na základe uznesenia č. 4/2022/ust. z prvého ustanovujúceho zasadnutia obecného zastupiteľstva v Gemerskej Polome obecné zastupiteľstvo prijalo informáciu starostky obce o zániku mandátu poslanca Ivana Sústrika dňom 07.11.2022 v súlade s §25 ods. 2 písm. c) zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov a že prvým náhradníkom vo volebnom obvode č. 1 v obci Gemerská Poloma s počtom platných hlasov 219, v ktorom sa uprázdnil mandát na toto miesto, sa stal kandidát na poslanca **Bc. Jana Dovalová**, ktorá tento post prijala a zložila zákonom predpísaný sľub poslanca dňa 28.11.2022.

Uznesením č. 14/2022/ust. z prvého ustanovujúceho zasadnutia obecného zastupiteľstva v Gemerskej Polome, obce Gemerská Poloma, zo dňa 28.11.2022, v zmysle § 13b, ods. 1 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení obecné zastupiteľstvo zobralo na vedomie poverenie **PhDr. Ivany Antalovej** zastupovaním starostky obce Mgr. Lillian Brondošovej počas neprítomnosti alebo nespôsobilosti na výkon funkcie, a to na celé funkčné obdobie rokov 2022 – 2026.

Obecné zastupiteľstvo obce Gemerská Poloma

zriadilo uznesením č. 9/2022/ust. komisie, a to: • Finančnú komisiu • Komisiu vzdelávania, kultúry a športu • Komisiu stavebnú a životného prostredia • Sociálnu a bytovú komisiu • Komisiu na vybavovanie žiadostí a sťažností **a určilo ich náplne práce takto:**

1.

Finančnej komisie:

a) podieľa sa na zostavovaní rozpočtu obce aj na jeho zmenách, b) dohliada na hospodárenie s majetkom obce, na inventarizáciu majetku obce, c) kontrola dodržiavania všeobecne záväzných nariadení obce o miestnych daniach a poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady, d) zaujíma stanoviská k predaju a prenájmu obecného majetku, k územnému plánu obce, e) dozerá na financovanie, rozpočty, správy o hospodárení škôl a školských zariadení, f) vypracúva stanovisko k dotáciám schvaľovaným obecným zastupiteľstvom pre spoločenské organizácie

2.

Komisie vzdelávania, kultúry a športu:

a) príprava a organizácia kultúrno-spoločenských, turistických a športových podujatí v našej obci pod hlavičkou obce, b) spolupráca pri organizovaní akcií s ostatnými spoločenskými organizáciami v obci a miestnou ZŠ

3.

Komisie stavebnej a životného prostredia:

a) vyjadruje sa k rozhodujúcim stavbám obecného charakteru - spracúva a predkladá stanoviská ku koncepciám rozvoja obce, k návrhom záväzných stanovísk k investičným zámerom na území obce, b) predkladá stanoviská k návrhom na zmeny a doplnky územného plánu, k návrhom územného plánu zón obce, k zabezpečovaným územno-plánovacím podkladom, c) vyjadruje sa k spôsobu realizácie výstavby, údržby a správy miestnych komunikácií, verejných priestranstiev a správy nehnuteľností, ktoré sú v majetku obce, d) spolupôsobí pri tvorbe a ochrane životného prostredia, kontroluje nakladanie s komunálnym odpadom, zásobovanie vodou, odpadové vody, e) spolupôsobí pri správe a údržbe verejnej zelene, f) predkladá podnety na zabezpečenie verejného poriadku, g) spolupôsobí pri riešení susedských sporov, alebo priestupkov proti spolunažívaniu, h) podáva podnety na ochranu majetku obce a majetku občanov, ch) podáva podnety na zabezpečenie poriadku, čistoty a hygieny v uliciach, verejných priestranstvách obce a verejne prístupných miestach

4.

Sociálnej a bytovej komisia:

a) sociálnu starostlivosť o starých a ťažko zdravotne postihnutých občanov, b) pomoc pri umiestňovaní do zariadení sociálnych služieb, c) pomoc rodičom s deťmi a spoločensky neprispôsobivých občanom obce, d) koncepciu rozvoja a údržby bytového fondu obce, e) pridelovanie nájomných bytov vo vlastníctve obce, f) vydávanie stanovísk na uzatváranie nájomných zmlúv a výmeny bytov vo vlastníctve obce, g)

Prijímanie podnetov a požiadaviek občanov

POSLANCI: **Bc. Jana Dovalová, Jozef Chochol**

ULICE: Turecká ulica, Ulica pionierov, Záhradná ulica, Nová ulica, Mierová ulica, Kukučínova ulica, Staničná ulica, Šafárikova ulica, Na Konopiskách

POSLANCI: **PhDr. Ivana Antalová, Ľubica Šmelková**

ULICE: Betliarska cesta, Hlavná cesta, Jarková ulica, Hviezdoslavova ulica, Patrizánska ulica

POSLANCI: **Mária Antalová, Janka Ciberaiová, Marek Chochol**

ULICE: Sládkovičova ulica, Pokroková ulica, Ulica Fraňa Kráľa, Ulica 9. mája, Dovčikova ulica, Lipová ulica, Letná ulica

POSLANCI: **Radoslav Švec, Ondrej Tompoš**

ULICE: Krátka ulica, Slanská ulica, Námestie SNP, Madáčova ulica, Dobšinská ulica, Ulica P. K. Hostinského, Súľovská cesta, Družstevná ulica

STAROSTKA OBCE: **Mgr. Lillian Brondošová**

ULICE: Hámor, Huta, Podsúľová

spolupráca s neštátnymi subjektami občianskymi združeniami a charitou na úseku sociálnej starostlivosti

5.

Komisie na vybavovanie žiadostí a sťažností: plní úlohy v rámci svojej pôsobnosti v súlade so zákonom SNR č. 9/2010 Z. z. o sťažnostiach

Do jednotlivých komisií boli zvolení predsedovia a členovia komisií z radov poslancov a z odborníkov z radov obyvateľov a iných osôb takto:

1.

a) predsedu Finančnej komisie: **PhDr. Ivanu Antalovú**,

b) členov komisie:

a. poslancov: **Bc. Janu Dovalovú, Mareka Chochola**,

b. odborníkov z radov obyvateľov obce a iných osôb: **Ing. Kamilu Mitříkovú, Ing. Evu Žúdelovú**

2.

a) predsedu Komisie vzdelávania, kultúry a športu: **Ľubicu Šmelkovú**

b) členov komisie:

a. poslancov: **Jozefa Chchola, Bc. Janu Dovalovú, Radoslava Šveca**

b. odborníkov z radov obyvateľov obce a iných osôb: **Danu Červenákovú, Mareka Vaisa, Bc. Evu Žúdelovú**

3.

a) predsedu Komisie stavebnej a životného prostredia: **Ondreja Tompoša**

b) členov komisie:

a. poslancov: **Máriu Antalovú, Janku Ciberaiovú, Jozefa Chochola**,

b. odborníkov z radov obyvateľov obce a iných osôb: **Danu Červenákovú, Eriku Olexovú**.

4.

a) predsedu Sociálnej a bytovej komisia: **Janku Ciberaiovú**

b) členov komisie:

a. poslancov: **Máriu Antalovú, Ľubicu Šmelkovú, Ondreja Tompoša**

b. odborníkov z radov obyvateľov obce a iných osôb: **Magdalénu Ferencíkovú**

5.

a) predsedu Komisie na vybavovanie žiadostí a sťažností: **Mareka Chochola**

b) členov komisie:

a. poslancov: **PhDr. Ivanu Antalovú, Janku Ciberaiovú, Ondreja Tompoša**

b. náhradníkov, poslancov: **Máriu Antalovú, Jozefa Chochola**

6.

Komisiu podľa čl. 7 ods. 5 ústavného zákona č. 357/2004 Z. z. o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov v znení neskorších predpisov

a) predsedu komisie: **Mareka Chochola**

b) členov komisie: **PhDr. Ivanu Antalovú, Bc. Janu Dovalovú, Radoslava Šveca**.

RADA Základnej školy P. K. Hostinského Gemerská Polomaa. poslanci: *PhDr. Ivana Antalová, Janka Ciberajová*b. odborníci z radov obyvateľov obce a iných osôb: *Bc. Eva Žúdelová***RADA Materskej školy Gemerská Poloma***PhDr. Ivana Antalová, Mária Antalová, Bc. Jana Ferenčíková, Radoslav Švec*

Uznesením č. 12/2022/ust. bola zriadená **komisia podľa čl. 7 ods. 5 zákona č. 357/2004 Z.z. o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov** v znení neskorších predpisov a voľba jej členov, do ktorej boli zvolení: predseda komisie **Marek Chochol** a členovia komisie *PhDr. Ivana Antalová, Bc. Jana Dovalová, Radoslav Švec*.

STAROSTKA obce Mgr. Lillian Brond'ošová dáva na vedomie

OBEČNÝ ÚRAD**MENÍ TELEFÓNNE ČÍSLO**

Upozorňujeme občanov, že pôvodné číslo **058/7950 112** nahradí nové číslo **0908 800 903**. Definitívnu zmenu telefónneho čísla plánuje obec Gemerská Poloma v priebehu nasledujúceho roka 2023, napriek tomu žiadame občanov, aby si nové číslo uložili do svojich telefónov a začali využívať nové telefonické číslo už odteraz. Do definitívneho zrušenia pôvodného telefonického čísla budú aktívne obe čísla súčasne.

Vážení občania, oznamujeme Vám, že od 30. novembra 2022 bude zastupovať Ing. Zuzanu Sústrikovú naša nová kolegyňa Ing. Eva Žúdelová, ktorá preberá jej celú agendu z dôvodu, že Ing. Zuzana Sústriková nastúpila na materskú dovolenku.

OBEČNÝ ROZHLAS – nová aplikácia ROZANA

Obec Gemerská Poloma zavádza nový informačný systém obce. Ide o bezplatnú aplikáciu, ktorú si občania stiahnu priamo do mobilu. Táto služba umožňuje vypočuť si hlásenia obecného rozhlasu priamo v mobile.

Pre zobrazenie verejného obsahu ROZaNY nie je nutná registrácia. Nájdete ju na odkaze <https://www.rozana.sk/obec/svp4sZ6JXdm>. Ak sa však do Rozany zaregistrujete, okrem verejného obsahu budete do mobilu dostávať aj rôzne adresné oznamy a hlásenia, ktoré sú určené len pre Vás - tzv. PUSH správy. Notifikácia správ (Push) je rýchle odosielanie hlásení a oznamov pre všetky android a Apple zariadenia formou notifikácie; všetky potrebné informácie máte vždy na jednom mieste. Aplikáciu je možné si stiahnuť

do mobilných telefónov, podľa operačných programov, pre zariadenia APPLE je to App Store, pre zariadenia s Android je to Google play. Táto služba je výhodná pre občanov, ktorí sa z práce vracajú neskôr a nemajú možnosť počuť obecný rozhlas alebo pre občanov, ktorí sa obávajú, že môžu hlásenia rozhlasu zle počuť alebo vôbec nepočuť.

Veríme, že táto pre Vás bezplatná nová služba, ktorú Vám ponúkame, bude prínosom v komunikácii obecného úradu s Vami i Vašími rodinami a pomôže Vám aktívne sledovať dianie okolo seba.

Silvestrovský ples opäť v Gemerskej Polome

Obec Gemerská Poloma v spolupráci s obecným zastupiteľstvom v Gemerskej Polome vás všetkých srdečne pozývajú na Silvestrovský ples, ktorý sa uskutoční v sále obecného úradu so začiatkom o 19.00 hodine na SILVESTRA 31. decembra 2022. Do tanca bude hrať skupina TRIP. Cena vstupenky je 15,00 Eur/osobu. V cene je víno, káva a „starostkina kaptustnica“ s polomským koláčom. Tešíme sa na vašu účasť.

Rezervácia vstupeniek na číslach: 0948 365 021 a 0944 482 566.

ZIMNÁ ÚDRŽBA MIESTNYCH KOMUNIKÁCIÍ

V súvislosti so zabezpečením zimnej údržby ciest pracovníkmi a mechanizmami, s poukázaním na opakujúce sa problémy s parkovaním vozidiel vyzývame vlastníkov motorových vozidiel, aby zabezpečili priechodnosť miestnych komunikácií a verejných priestranstiev pre vykonávanie zimnej údržby odhŕňania snehu. Odparkované autá obmedzujú nielen vykonávanie zimnej údržby miestnych komunikácií, ale najmä ostatných občanov, či už idúcich pešo, alebo v automobiloch. Parkovať je treba v garážach, vo svojich dvoroch, na vyhradených parkovacích miestach tak, aby neprekážali v pohybe na miestnych komunikáciách a vykonávaní zimnej údržby.

V OPAČNOM PRÍPADE V DANOM ÚSEKU NEBUDE VYKONANÁ ZIMNÁ ÚDRŽBA. VERÍME, ŽE TOTO UPOZORNENIE NAPOMÔŽE K BEZPROBLÉMOVEJ ZIMNEJ ÚDRŽBE OBCE.

TECHNIKA je už konečne doma!

Konečne sa posúvame do ďalšej etapy našich environmentálnych projektov. 26. októbra 2022 dodávateľ EURIS PRO-AGRO, s.r.o. Rožňava dodal techniku, ktorá bude v rámci projektu „Výstavba zberného dvora v obci Gemerská Poloma“ slúžiť k obsluhu nášho zberného dvora. Spolu s desiatimi kusmi veľkokapacitných kontajnerov (5 ks otvorených a 5 ks zatvorených) s objemom 7 m3 je už technická časť projektu kompletná. Stavebná časť projektu sa bude musieť realizovať až začiatkom budúceho roka. Naša technika je dočasne uskladnená v našich alebo prepožičaných priestoroch. Po ukončení oboch projektov by mala byť uskladnená v priestoroch starej školy, resp. budúceho zberného dvora.

Tak, pre bližšie zoznámenie: → **Rýpadlo nakladač CASE IH 590 SV** - tento traktorbáger je dodaný spoločne so svahovacou lyžicou, ďalšími tromi lyžicami rôznej šírky a búracím kladivom → **Trojstranný traktorový náves TDK 10000**, tandemový s dupľovanými bočnicami → **Traktorový náves – reťazový nosič kontajnerov TNR 9/6** → **Štiepkovač LASKI LS 160 PS** je mobilný benzínový štiepkovač na prívesnom vozíku.

V rámci projektu „Kompostáreň Gemerská Poloma“ máme dodanú nasledovnú techniku od dodávateľa EURIS PRO-AGRO, s. r. o., Rožňava: → **Šmykom riadené rýpadlo – nakladač UNC CASE SR 175** → **Prekopávač kompostu CMC ST 200** → **Rezací a miešací voz na biologické odpady SEKO SAM 5 500/110GC/T** → **Štiepkovač PIRBA 15 kW ST/ELE/04** s elektrickým pohonom od dodávateľa Róbert Bartuš, s. r. o., Kováčová.

ROZPOČET OBEC GEMERSKÁ POLOMA NA ROK 2022 PIA-**TA ÚPRAVA – príjmová časť****Daňové príjmy**

Daň z príjmov fyzickej osoby	754 000
Daň z nehnuteľností	78 900
Dane za špecifické služby	28 700
Dane za používanie tovarov a z povolenia na výkon činností	1 322

Daňové príjmy spolu**862 922****Nedaňové príjmy**

Príjmy z podnikania- dividendy	0
Príjmy z vlastníctva	36 110
Administratívne poplatky	2 700
Pokuty, penále a iné sankcie	50
Poplatky a platby z nepriemyselného predaja a služieb	60 300
Iné poplatky- poplatky a platby za znečisťovanie	570
Úroky z vkladov	10
Ostatné príjmy	19 384

Nedaňové príjmy spolu**119 124****Tuzemské bežné granty, sponzorstvo**

Transfery v rámci verejnej správy- zo štátneho rozpočtu	134 687
---	---------

Bežné granty a transfery zo ŠR/EF spolu**134 687****Bežné príjmy obce spolu****1 119 883****Školstvo**

Poplatky a platby z nepriemyselného predaja a služieb	67 050
Ostatné príjmy- príjmy z dobropisov a vratiek	113
Tuzemské bežné granty sponzorstvo	800
Transfery v rámci verejnej správy- Školstvo	641 812

Bežné príjmy školstvo spolu**709 777****Bežné príjmy obce spolu so školstvom****1 829 660****Kapitálové príjmy**

Príjem z predaja kapitálových aktív	0
Príjem z predaja pozemkov	4 490
Transfery v rámci verejnej správy	1 267 226

Kapitálové príjmy spolu**1 271 716****Finančné operácie**

Splácanie pôžičky	
Bankové úvery	100 000
Ostatné úvery, pôžičky a návratné finančné výpomoci	0
Z ostatných finančných operácií	297 171

Finančné operácie spolu**397 171****Príjmy spolu****3 498 547****výdavková časť****Bežné výdavky****1801317****Výdavky verejnej správy****340 406**

Mzdy a platy	160 840
Poistné a príspevky do poisťovní	66 316
Tovary a služby	106 500
Transfery jednotlivcom a nezisk. org.	6 750

Finančná rozpočtová oblasť**2 310**

Tovary a služby	2 310
-----------------	-------

Všeobecné verejné služby- voľby, sčítavanie**2 000**

Poistné a príspevky do poisťovní	80
Tovary a služby	1 920

Transakcie verejného dlhu**650**

Splácanie úrokov	650
------------------	-----

Civilná ochrana**575**

Poistné a príspevky do poisťovní	54
Tovary a služby	521

Ochrana pred požiarmi**11 971**

Tovary a služby	11 971
-----------------	--------

Transfery jednotlivcom a nezisk. org.**8 200**

Mzdy a platy	0
--------------	---

Poistné a príspevky do poisťovní	0
----------------------------------	---

Tovary a služby	8 200
-----------------	-------

Ubytovanie	7 000
-------------------	--------------

Mzdy a platy	1 500
--------------	-------

Poistné a príspevky do poisťovní	520
----------------------------------	-----

Tovary a služby	4 980
-----------------	-------

Nakladanie s odpadmi**61 800**

Tovary a služby	61 800
-----------------	--------

Nakladanie s odpadovými vodami**79 556**

Mzdy a platy	20 190
--------------	--------

Poistné a príspevky do poisťovní	8 636
----------------------------------	-------

Tovary a služby	50 630
-----------------	--------

Transfery jednotlivcom a nezisk. org.	100
---------------------------------------	-----

Rozvoj bývania**5 450**

Tovary a služby	5 450
-----------------	-------

Rozvoj obce**100 195**

Mzdy a platy	52 302
--------------	--------

Poistné a príspevky do poisťovní	18 283
----------------------------------	--------

Tovary a služby	29 110
-----------------	--------

Transfery jednotlivcom a nezisk. org.	500
---------------------------------------	-----

Verejné osvetlenie**18 530**

Poistné a príspevky do poisťovní	730
----------------------------------	-----

Tovary a služby	17 800
-----------------	--------

Rekreačné a športové služby**12 400**

Poistné a príspevky do poisťovní	0
----------------------------------	---

Tovary a služby	3 700
-----------------	-------

Transfery jednotlivcom a nezisk. org.	8 700
---------------------------------------	-------

Kultúrne služby**9 971**

Poistné a príspevky do poisťovní	0
----------------------------------	---

Tovary a služby	9 971
-----------------	-------

Transfery jednotlivcom a nezisk. org.	0
---------------------------------------	---

Miestny rozhlas**300**

Tovary a služby	300
-----------------	-----

Náboženské a iné spoločenské služby**7 020**

Poistné a príspevky do poisťovní	270
----------------------------------	-----

Tovary a služby	6 750
-----------------	-------

Transfery jednotlivcom a nezisk. org.	
---------------------------------------	--

Predškolská výchova**189 803**

Mzdy a platy	122 427
--------------	---------

Poistné a príspevky do poisťovní	47 573
----------------------------------	--------

Tovary a služby	16 560
-----------------	--------

Transfery jednotlivcom a nezisk. org.	3 243
---------------------------------------	-------

Primárne a nižšie vzdelávanie s bežnou starostlivosťou – Základná škola**647 404**

Mzdy a platy	397 255
--------------	---------

Poistné a príspevky do poisťovní	145 610
----------------------------------	---------

Tovary a služby	98 346
-----------------	--------

Transfery jednotlivcom a nezisk. org.	6 193
---------------------------------------	-------

Vzdelanie nedefinované- CVČ**680**

Tovary a služby	680
-----------------	-----

Vzdelanie nedefinované- ŠKD**44 384**

Mzdy a platy	28 510
--------------	--------

Poistné a príspevky do poisťovní	10 909
----------------------------------	--------

Tovary a služby	4 605
-----------------	-------

Transfery jednotlivcom a nezisk. org.	360
---------------------------------------	-----

Vedľajšie služby v školstve- SJ**141 114**

Mzdy a platy	57 716
--------------	--------

Poistné a príspevky do poisťovní	21 838
----------------------------------	--------

Tovary a služby	60 819
-----------------	--------

Transfery jednotlivcom a nezisk. org.	741
---------------------------------------	-----

Staroba- Sociálne služby- dôchodcovia**29 116**

Mzdy a platy	16 850
--------------	--------

Poistné a príspevky do poisťovní	5 896
----------------------------------	-------

Tovary a služby	6 170
-----------------	-------

Transfery jednotlivcom a nezisk. org.	200
---------------------------------------	-----

Soc. pomoc občan. v hm. a soc. núdzi**80 482**

Mzdy a platy	0
--------------	---

Poistné a príspevky do poisťovní	0
----------------------------------	---

Tovary a služby	58 482
-----------------	--------

Transfery jednotlivcom a nezisk. org.	22 000
---------------------------------------	--------

Kapitálové výdavky**1 646 365**

Kapitálové výdavky	1 646 365
--------------------	-----------

Finančné operácie**50 865**

Splácanie istín	50 865
-----------------	--------

Rozpočet výdavkov celkom**3 498 547**

„Malí i veľkí“ používatelia navštevujú našu knižnicu. Prídu i takí, ktorí nemajú v úmysle čítať, prídu sa len tak pozrieť s kamarátom - spolužiakom, niečo potrebujú do školskej práce, opraviť čosi doma, či ošetriť stromy v ovocnej záhrade, alebo prispieť do novín – pritom im vždy padne pohľad na knihy ... a už ruka siahne po knihe. Napokon si predsa len v knihách zalistujú. Teší to obe strany, návštevníka i knihovníka. A nakoľko sa ešte stále nájdu takí, ktorí prídu do knižnice so slovami, kedy ste sa presťahovali? Hľadali sme vás. Kto by sa predsa rozhodol niečo si prečítať - **nájdete nás na Námestí SNP, v budove obecného úradu, na poschodí, vchod zbohu – z časti sály kultúrneho domu, v čase nezmennom a s výrazným označením vstupu do vnútorných priestorov - ste srdečne vítaní.**

V čase Vianoc prajeme všetkým používateľom pohodové čítanie a v roku nastávajúcom pranie pevného zdravia a úspešného roku, možno aj s knihou v ruke z našej knižnice.

Správičky z našej knižničky - pripravila Ľ. Č.

Druháci v knižnici a na Mikuláša

Otáčam kalendár a dohovárame si s pani učiteľkou dátum stretnutia druhákov v knižnici. Povinnosti na jednej i druhej strane veľa, a tak sme sa dohodli na utorok. Utorok je ale 6. decembra. Ako by to bolo, aby v deň Mikuláša, k nám do knižnice, nezavítali okrem žiakov aj hostia. Pozvanie prijali a keďže je čas predvianočný, pripravili sme trocha nádychu Vianoc. Nášho prvého host'a uja Janka sme samozrejme aj vyspovedali. Nebránil sa a ľahko humorne deťom porozprával svoje spomienky na Vianoce, ktoré v ich veku prežíval on. Deti zaujato počúvali, pretože takto

Vianoce nepoznajú a veríme, že nikdy neprežijú i keď pre nášho host'a to boli iste krásne prežité chvíle radosti. Ale keďže sme v knižnici, je treba pootvárať pomyselné dverka knižničných tajomstiev. Reprodukovaná rozprávka, súťažná krížovka, kto skôr, pohľadaj, orientuj sa, napíš a ešte jedno veľké „prekvapko“ to všetko u nás v knižnici. Naše fotografie prezradia zvyšok nášho diania v našej knižnici.

Ďakujeme host'om: **Mgr. Lillian Brond'ošovej, Jánovi Dovalovi, Mikulášovi, p. učiteľke Simone Zgolovej.**

„V dobrej knižnici cítite, že nejakým záhadným spôsobom nasakujete do seba múdrosť obsiahnutú vo všetkých knižkách bez toho, aby ste ich otvárali.“

Mark Twain

Krajším mottom sa asi ani nedá vyjadriť pocit, ktorý dáva nám naša knižnica. Vďaka pani Danke, pretože jej láskou ku knihám a knižnici, dýcha naša knižnica láskou, milotou, útulnosťou a múdrosťou. Tešíme sa spoločne na každú návštevu, ktorá netrvá len pár minút. Za každým nás čaká nová ponuka kníh, ale radi siahame aj po starších.

Musím sa priznať, že aj v staršom veku ma lákajú rozprávkové knihy. Vďaka nim mám pocit, že dobro existuje a môže nad zlom zvíťaziť. V novej ponuke mi hneď uderla do očí veľká, farebne ilustrovaná kniha **Rozprávky pre moje kvety od Zuzany Kuglerovej**. Svojím obsahom by som po prečítaní povedala, že je vhodnejšia už pre staršie deti a myslím si, že i dospelý čitateľ by ju s chuťou a radosťou prečítal. Autorka skrz kvetov vyjadruje pocity, ľudské vlastnosti dobré ale aj zlé. Dcéru zvábila kniha **Víťazné MİRNX DIRNIX poviedky pre deti a násťročných z vydavateľstva Perfekt**. Po knižke siahla na odporúčania, musím priznať, že príbehy ju pohltili natoľko, že strácala pojem o čase. Kniha je určená už skôr pre „pubertiakov“ ©, ktorí radi čítajú. Synovi sa zapáčila kniha s veľkým oranžovým písmenom „A“ a hlavne jeho nápis vo vnútri fóru istý – **Aforisti a fóru istý z Petrus Publishers2020**. Kniha ho zlákala kvôli vtípom, ktoré sú mu veľmi blízke. Po prečítaní si niektoré zapamätal a ohuroval rodinu svojším

humorom. No nezasmajte sa: „Mama vieš kto je sukničkář?“ a šibalským úsmevom mi odpovedá: „Nová špecializácia u krajčírrov.“ **Juraj Matiška 3x Komiks**, myslím si, že kniha je pred super voľbou ako ukázať deťom, že čítanie môže byť zábava. Humorne nakreslené postavičky s komentármi v bublinkách isto priláka nejedného zvedavého čitateľa. **Slovenskopédia** je zaujímavá encyklopédia o našej krajine, ktorú napísala **Andrea Kellö Žáčoková**. Kniha je rozdelená na jednotlivé kapitoly, v ktorých nájdeme fakty a zaujímavosti o našej rodnej krajine.

Dúfam, že čitateľov priláka táto ponuka kníh a radi navštívia našu knižnicu v obci.

pravidelná čitateľka a mama čítajúcich detí

Knihy, ktoré naučia, pobavia, zavedú správnym smerom, či upokoja myseľ, alebo odtrhnú od každodenných starostí – to je akvizícia knižničného fondu z finančných prostriedkov Fondu na podporu umenia a prostriedkov obce Gemerská Poloma. Názov projektu na rok 2022 je Div a zázrak zvaný kniha. Nákup kníh do fondu obecnej knižnice pokračuje, a tak pozývame čitateľov vybrať si z noviniek.

Z verejných zdrojov podporil

U. fond na podporu umenia

LITERATÚRA PRE DETI A MLÁDEŽ

Fakty a triky zo sveta vedy, Kolektív autorov - náučná

Svetlo a zvuk, Vianočná kniha – zvuková kniha

Záhrada, Watt Fiona - priestorové lepoprelo

Gruffalo, Kolektív autorov - lepoprelo

Moje prvé slová, Kolektív autorov - obrázkový slovník

Malý princ, Saint-Exupéry Antoine de - príbeh

Príbehy a bájky - známe i menej známe bájky

Čísla – Moje kúzelné maľovanie – kniha so špeciálnou fixkou na vodu

Ľudské telo, Hawcock David - interaktívna a zábavná kniha s úžasnými pop-up obrázkami

Nočný expres, Erlandsson Karin - magický príbeh

Čistá, Dawson Juno – román pre mládež, dievčatá

BELETRIA PRE DOSPELÝCH

Biela kráľovná, Philippa Gregory – 2. diel série (1. diel, Pani riek)

Dievča bez mena, Reganová Lisa - detektívka

Matkin hrob, Reganová Lisa – 3 diel série (1. diel Miznúce dievčatá, 2. diel Dievča bez mena)

Kráľovná krvi, Hajdúková Michaela – historický román o Alžbete Báthoryovej

Tajomný závoj, Dán Dominik - detektívka

Stratená nevinnosť, Ondriová Ivana – skutočný príbeh o zakázanej láske

V očiach pomstiteľa, Brestenská Kristína – 3. diel série (1. diel V rukách nepriateľa, 2. diel Na želanie kráľa)

Utajená, Sasková Lucia – spoločenský román

Markíz hľadá manželku, Quin Ella – 2. diel série (1. diel Tri týždne do svadby)

Vzala si mi všetko+Dala som ti všetko, Rošková Simona - romantika.

Polnočná ruža, Rileyová Lucinda – historická romanca

Vlk, Bjork Samuel – detektívka, krimi

Výnimočná, Gillerová Katarína – spoločenský román

Lekárnikova dcéra, Klassenová Julie - romantika

Bridgertonovci: Žili šťastne až naveky, Quinn Julia – 9. diel série

Bridgertonovci: Spoznáš to z jeho bozkov, Quinn Julia – 7. diel série

Rytierov sľub, Pronská Jana – historická romanca

Duch Vianoc, Macomberová Debbie – zábavný príbeh

Olívia, Keleová-Vasilková Táňa – spoločenský román

Zakliaty kláštor, Červenák Juraj – 1. diel série Šarkanove poklady

Antigona, Sofokles - čítanie študujúcej mládeže

NÁUČNÁ LITERATÚRA

Slovenské dejiny, Letz Róbert - 4. diel edície Slovenské dejiny (roky 1914-1993)

Vianočné prekvapenie

Videli ste už niekedy robotikona bicyklovať sa alebo korčuľovať sa? Poviem vám, že v lete bol schopný skočiť do bazéna a ukázať svoj plavecký talent. Neveril som, že sa Aknaib999 zdrží tak dlho a my si spoločne užijeme kopec zábavy. Blíži sa najkrajšie obdobie v roku, doma sa začína upratovať, piecť a my chystáme do školy vianočné výzdoby. Naša nálada zvianočnela a Aknaib999 smutnel. „Aknaib999, čo sa stalo? Prečo si smutný?“ Smutne na mňa pozrel: „Okrim, neviem ti to opísať, ale asi mi chýba moja planéta - môj domov.“ „Škodá, že sa nám nepodarilo opraviť tvoju raketu, aby si sa mohol vrátiť späť,“ hneď som zareagoval. Dni nám ubiehali a my sme sa snažili nášho kamaráta rozveseliť. V jeden večer, keď sme pripravovali ozdobu, zrazu... buch, šuch, prask! . . . Cez komín nám do krbu vletela zvláštna vec. Všetci sme sa preľakli, nikto sa neodvážil urobiť prvý krok. Nakoniec sa osmelil Aknaib999, vybral sa odvážne k nej. Ten výkrik mi znel dlho v ušiach. Toľko radosti jedného robota. „Hej, vy dvaja, spomaľte, lebo vám nič nerozumiem,“ vbehol som medzi dvoch skákajúcich robotov. „Okrim, veď to je moja sestra!“ Keby to bolo možné, tak môj kamarát by vyronil aj slzu od radosti. Aknaj111 bola veľmi milá a strašne ukecaná robotka. Porozprávala bratovi, ako sa im podarilo zachrániť ich planétu a všetci ostali na živu. „Aknaib999, to je ten najlepší vianočný darček, aký si mohol dostať!“ so slzami v očiach som ho nežne pohladil. Aknaj111 sa na mňa len nechápavo pozrela. „Čo sú tie V-ia-n-o-c-e?“ Oboch som ich usadil, dal im perníčky a začal rozprávať o našich zvykoch a tradíciách. Tí dvaja sedeli, ani okom nemrkli, chvíľami otvárali svoje robotické ústa. Pripadal som si ako učiteľ v škole, ktorý niečo vysvetľuje zvedavým deťom. Spoločne sme si zaspievali aj vianočnú koledu. Aknaj111 sa zrazu ozvala: „Vieš, Okrim, naša planéta Oxymoron je už zachránená a v bezpečí. My sme ešte nikdy nezažili Vianoc, mohli by sme s vami ešte ostať v tieto krásne sviatky?“ „Aknaib999, ty si mi dal taký krásny darček, už budeme spolu počítať dni do Vianoc,“ s radosťou som objal svojho kamaráta i jeho sestru.

Mirko Chomiak

*Do knižnice utekám,
čo mi sily stačia!
Ďaleko to veru nemám,
veď ulica je predsa krátka.*

*Pred budovou knižnice,
rýchlo sa ja vydycham.
Schody rýchlo po dvoch beriem,
do knižnice zvoním pekne.*

*Tu ma vždy teta Danká víta:
„Dobrý deň, vitaj, milá Bianka!“
Slušne stále odpoviem:
„Dobrý deň, teta Danká!“*

*Úsmev milý, slovo nežné,
to je naša milá teta knihovníčka.*

*Čo to z dialky počujem?
Z police sa čosi ozýva...
Však to sa už knižky vadia,
ktorá je z nich najlepšia.*

*„Hej, vezmi si mňa,
ja som väčšia!
„Nie, mňa, lebo ja som najkrajšia!“*

*Lákajú ma dnu...,
ozlomkrky bežím k regálu.
Čo to bude dnes?
Kniha o zvieratkách,*

*o princeznách,
o vílach...?
Jeden, dva, tri, štyri, päť.
Však už je ich tam hádam dosť!
Knižiek v taške kopu mám,
ja vás večer všetky prečítam!*

Bianka Chomiaková

NAŠA ŠKOLA - DOBRÁ ŠKOLA

www.zsgempoloma.edupage.org

Autori: PhDr. Vladimír Vnenčák, Mgr. Jana Krivušová, Ing. Beáta Kalánová, RNDr. Michala Dovalová, Mgr. Alena Grešková, Bc. Irma Gunárová, Mgr. Mariana Molčanová

ŠKOLSKÝ ROK 2022/2023

Nový školský rok sme začali s vyhlásením o bezpríznakovosti, v októbri nás „navštívila“ covidovo-chrípkovo-črevná epidémia, ktorá mnohým z nás dala poriadne zabráť, no napriek tomu, dá sa povedať, že škola funguje na plné obrátky – vyučovanie, školský klub detí, školská jedáleň, krúžková činnosť, školské a mimoškolské aktivity a samozrejme všetko s tým spojené aj s veľkou kopou radosti a starostí. Po slávnostnom otvorení školského roka a privítaní našich nových žiakov prvákov, sa toho v mesiacoch september až november 2022 udialo až-až: krst albumu detskej ľudovej hudby Mrzúkanti, špeciálna výzva pre žiakov športovcov vydržať prvé tri mesiace každé ráno cvičiť v telocvični, tradičné poznávacie kurzy „Už som prvák, prváčka“, „Už som piataček, piatačka“, školská burza, aktivity počas rôznych tematických dní a týždňov akými boli Európsky deň jazykov, Deň mlieka, Týždeň zdravej výživy, Týždeň boja proti drogám, Deň stromov a iné, niekoľko exkurzií, návštevy a spolupráca s obecnou knižnicou v Gemerskej Polome, testovanie pohybových schopností prvákov a tretiačkov, učelové cvičenie, niekoľko športových súťaží, kultúrnych podujatí, besedy s pani policajtkou či aktivity s pani psychologičkou, na podnet žiakov sme zorganizovali „Halloweensku noc“ v škole, zapojili sme sa do projektov Domestos, Záložky pre školy, vyhlásili sme niekoľko výziev i súťaží, viaceré zaujímavé útvary a podujatia obnovili svoju činnosť a to až po dvoch rokoch a medzi žiakmi majú obrovský úspech – Gastro krúžok, Strelecký, Tvorivé dielne, Hudobný krúžok, Športové hry, Počítačový a ďalšie, počas vyučovania sme učili rôznymi metódami a formami, vyrábali rôzne tematické projekty a tiež sme vylepšili „kellnerky“. Tie sa stali „ozajstnými“ peniazmi, za ktoré si podľa ponuky môžu žiaci zaplatiť napr. výlet za odmenu alebo kúpiť drobnosti v „Kellnerkovom obchode“. Aby žiaci pochopili, ako je potrebné s peniazmi narábať – ponúkame kellnerkové pôžičky za úroky a samozrejme aj možnosť „zrobiť“ si a minúť kellnerky svojou aktívnou činnosťou. Napr. za takú jednotku v žiackej knižke sa pripočítajú 3 bežové kellnerky alebo za účasť na športovom turnaji na úrovni okresnej súťaže je to až 60 modrých kellneriek. Koľko stál napr. výlet do jaskyne Domica? Buď 10,- € alebo 200 kellneriek. Byť aktívny sa oplatí!

EURÓPSKY DEŇ JAZYKOV

Jazykové zručnosti pomáhajú ľuďom chápať a rešpektovať sa navzájom, ako aj hovoriť a počúvať sa navzájom. Z tohto dôvodu je Európsky deň jazykov, ktorý si pripomíname 26. septembra, taký dôležitý. Pri tejto príležitosti sme sa rozhodli v našej škole v dňoch 19. – 23. 09. 2022 usporiadať aktivity, ktorými sme upozorňovali na dôležitosť učenia sa jazykov, na význam viacjazyčnosti a jazykovej a kultúrnej rozmanitosti. Žiaci na hodinách anglického a nemeckého jazyka vyrábali rôzne projekty, tajničky, záložky, maľovali na tričká, spoznávali kultúru, históriu, zaujímavosti krajín Európy a ich jazykov, učili sa po zdravy v rôznych európskych jazykoch a zapojili sa do výzvy naučiť sa počítať do 10 v cudzích jazykoch. Taktiež pri niektorých aktivitách počúvali nahrávky pesničiek v cudzích jazykoch a zapojili sa aj do medzinárodnej súťaže, ktorú organizoval štátny pedagogický ústav v Bratislave v spolupráci s Radou Európy v Štrasburgu, o vytvorenie loga k Európskemu dňu jazykov na rok 2023. Hodiny vytvorili širokú škálu v sebarealizácii tvorivosti žiakov a rozšírili ich doterajšie vedomosti o jednotlivých krajinách a jazykoch Európy.

EXKURZIA V BANÍCKOM MÚZEU

Dňa 28. 09. žiaci 7.A triedy navštívili zážitkové centrum Sentinel v Rožňave. Prehliadka okruhu „Banská doprava“ zožala úspech vďaka

ukážkam lanových dráh na Gemeri, 3D mapy regiónu Gemer, obľúbenej jazde banským vláčikom do štôlny Alexander, projekcii dobového filmu z prostredia bane, priestorov banských pracovísk s ukážkou rôznych druhov výstuže a expozícií banskej techniky a banskej dopravy. Žiaci mohli vidieť aj tretí najstarší parný valec na svete a unikátne nákladné vozidlo značky Škoda Sentinel.

MRZUKANTI V ROŽŇAVE

V utorok 11. 10. 2022 v Rožňave naši „Mrzúkanti“ v rámci širšieho projektu Matice slovenskej pod názvom „2022 Rok odkazu štúrovcov“ vystúpili a zúčastneným predviedli svoj spev a hru na hudobné nástroje. Cieľom projektu je zviditeľniť nadaných ľudí a umelcov, ktorí žijú alebo pochádzajú z bývalej Gemersko-malohontskej župy. Našu obec Gemerskú Polomu muzikanti reprezentovali spoločne s pani Helenou Liptákovou, známou šitím polomských krojov a krojovaných bábik, a s manželmi Zuzanou a Rudolfom Hanuštiakovými, ktorí v minulosti pôsobili v Základnej škole v Gemerskej Polome ako pedagógovia a v rámci folklóru, okrem mnohého iného, vydali zbierku polomských piesní „Povedzte mi, milá, milenká“. Pekné je, že viaceré piesne zapísané v zbierke, dnes tvoria repertoár rovnako miestnej folklórnej skupiny Dolina, ako aj detskej kapely „Mrzúkanti“.

SVETOVÝ DEŇ MLIEKA V ŠKOLÁCH

Mlieko a mliečne produkty pomáhajú naplňať požiadavku na plnohodnotnú výživu rastúceho organizmu. Svetový deň mlieka je každoročnou udalosťou podporovanou a propagovanou Organizáciou pre výživu a poľnohospodárstvo. Podstatou tohto dňa je pripomenúť si v školách význam mlieka. Je to spôsob, ako sa zamerať na pomoc deťom, zvýšiť ich povedomie, upozorniť na dôležitosť pitia mlieka a na jeho pozitívny zdravotný prínos pre rastúce deti.

CYKLOTURISTIKA NA PODSÚLOVEJ

Dňa 12. 10. 2022 za slnečného jesenného počasia sa v rámci krúžku Zaujímavá škola žiaci 7. – 9. ročníka v sprievode svojich učiteľov a asistentov vybrali na bicykloch na Podsúlovú. Tu si po dvoch krátkych prestávkach zmerali sily v behu a v disciplínach, v ktorých preukázali svoju zručnosť v jazde na bicykli. Hoci v každej z disciplín boli udelené iba prvé tri miesta, víťazmi boli všetci, pretože urobili v tento deň niečo pre svoje zdravie.

DEJEPIS TROCHU INAK

Otvorením a sprístupnením Domu ľudových tradícií v Gemerskej Polome sa vytvorila aj skvelá príležitosť vyučovať žiakov dejepisu priamo v „teréne“. Pre piatakov tak „historické pramene“ nemusia byť len poučkou v učebnici dejepisu s niekoľkými priloženými ilustráciami, ale môžu nimi byť aj rôzne staršie predmety pochádzajúce z obce, v ktorej sa narodili a v ktorej žijú. Hodnota týchto historických pamiatok pritom vôbec nemusí byť peňažná, no z pohľadu miestnej histórie a etnografie sú veľmi vzácne a cenné – majú mimoriadnu výpovednú hodnotu, rozprávajú „príbehy“ o živote a kultúre našich predkov. A keďže škola nie je len o zábave, piataci si počas obhliadky Domu ľudových tradícií, museli plniť aj riadne školské povinnosti a na známky dokázať, že vedia, čo sú to historické pramene, uviesť na aké skupiny sa historické pramene delia a dokonca aj konkrétny historický prameň dôkladne opísať. Sprievodkyňu na vyučovacej hodine im tentokrát robila pani starostka Mgr. Lillian Brondošová, za čo jej veľmi pekne ďakujeme.

TÝŽDEŇ ZDRAVEJ VÝŽIVY S 9.B - ZDRAVÉ RECEPTY

Počas školského roka sa staráme aj o školské políčko, ktoré sa podarilo pri škole znova obnoviť. Pestujeme rôzne druhy zeleniny – reďkovku,

zemiaky, fazuľu, červenú repu, hlávkový šalát. Aj keď nám počasie tohto roku veľmi neprialo, úroda reďkovky bola bohatá a v jeseni sme vykopali červenú repu a zemiaky. Tie sme v rámci pracovného vyučovania uvarili a pripravili si z nich chutné a zdravé jedlá – Zemiakovú haruľu, ktorú v Gemerskej Polome voláme „Baba“ a šalát z varenej červenej repy. Kým sa haruľa piekla, vytvorili sme si týždenný jedálny lístok. Recept na dobrý šalát z červenej repy je takýto: 1,5 kg červenej repy, 0,7 l zaváraných kyslých uhoriek, 8 strúčikov cesnaku, soľ, korenie 3 – 4 PL tatárskej omáčky (náhrada jogurt alebo kyslá smotana). Červenú repu uvaríme, po vychladnutí nastrúhame. K červenej repe nastrúhame uhorky, pretlačíme cesnak, pridáme tatársku omáčku a ochutíme.

TALENT 2022

Po dlhšej covidovej prestávke sa v našej škole mohla konať aj súťaž s názvom „Talent 2022“, ktorá má obrovský úspech u žiakov 1. stupňa. O tom, že ich záujem bol veľký, svedčila preplnená žiacka učebňa. Cieľom bolo nielen zabaviť žiakov – divákov, ale aj ukázať im, čo zaujímajú ich spolužiakov a učiteľov. Svoje záujmy a skryté schopnosti žiaci predviedli v rôznych aktivitách – v recitovaní, spievaní, tancovaní, kreslení, v kúzlení s kartami a inými zaujímavými činnosťami. Všetkých prítomných pobavili, zaujali a inšpirovali k tomu, aby sa tiež podobným činnostiam venovali. O to ťažšie bolo rozhodnúť, ktoré talenty budú ocenené a obsadia prvé tri miesta, preto sme sa riadili najmä heslom: „Nie je dôležité vyhrať, ale dôležitejšie je zúčastniť sa.“

HALLOWEEN 2022

Ak ste dostali správu, že v noci zo štvrtka 27. 10. na piatok 28. 10. v našej škole strašilo, tak to nie je pravda. Pravda je, že v našej škole strašilo už minimálne týždeň (ak nie viac) a nie len v noci, ale aj cez deň. Veď len takej súťaže o najlepšiu halloweensku výzdobu sa zúčastnila väčšina našich žiakov a učiteľov. Celú stredu 26. 10. sa vyučovalo v halloweenskom duchu a to aj na hodinách a v predmetoch, kde by ste to nečakali a v závere dňa sa v školskom klube detí usporiadala aj parádna halloweenská zábava. A ako bolo na „halloweenskej prespávačke“? Tak najprv sme boli, kde sme a potom sme navštívili aj a tiež a boli sme aj v a tam sme robili najmä a veľmi dobrý nápad bolo, že sme priamo v, aby sme nakoniec video HALLOWEEN 2022 ZŠ Gemerská Poloma: <https://youtu.be/o6JA20zArho>

TVORIVÉ DIELNE TRIED 5.A a 5.B

Dňa 09. 11. 2022 sa žiaci 5.A a 5.B triedy zúčastnili v Rožňave v Gemerskom osvetovom stredisku tvorivých dielní. Pod vedením lektoriek sa dozvedeli postupy a rôzne zaujímavosti o maľovaní na sklo a modelovaní z hliny. Maľovanie na sklo sa na Slovensku začalo šíriť v 18. a 19. storočí v bohatších sklárskych rodinách, neskôr medzi ľudom, ktorý si maľbami privyrábali na živobytie. V minulosti sa pre túto techniku používali práškové farby zmiešané s vaječným žĺtkom, dnes sa využívajú rôzne farby spevňované disperzným lepidlom. Žiaci si pod vedením lektorky vyrobili vlastné obrázky namaľované na sklo. Naučili sa ako majú pracovať s farbami, so štetcom a ako môžu opraviť chyby. O modelovaní z hliny sa vie, že môže priniesť veľa pozitívnych emócií. Výrobky z hliny sú jedinečné umelecké diela. Pod vedením lektorky žiaci pracovali s hlinou – naučili sa ako ju správne modelovať, formovať, tvarovať, spájať a nanášať na ňu farbu. Výsledkom ich práce boli napokon pekné svietniky, ktoré si takýmto spôsobom mali možnosť vyrobiť. Žiakom sa príjemne a užitočne strávený deň veľmi páčil a už teraz sa tešia na ďalšie aktivity.

VÝLET ZA ODMENU – JASKYŇA DOMICA

Vylepšili sme spôsob ako odmeňovať aktívnych žiakov kellnerkami. Od tohto školského roka si kellnerky môžu žiaci zbierať a zároveň mňať podľa vlastného rozhodnutia. Jednou z možností na „utrácanie kellneriek“ sú ponuky zúčastniť sa výletov za odmenu za symbolickú sumu v eurách alebo dokonca zadarmo, ak máte dostatok kellneriek. Tie v piatok 18. 11. 2022 využili žiaci na takýto pekný poznávací výlet – návšteva jaskyne Domica, areálu jaskyne Baradla a tiež návšteva

umeleckej výstavy stavebnej firmy Keiser v obci Dlhá Ves. 18. november bol zároveň deň BUBNOVAČKY ZA PRÁVA DETÍ. Aby sme podporili našu školu a zároveň všetky deti na svete, bubnovalo sa aj na výlete. Video:

https://youtu.be/BwBCc3_5Lps

BUBNUJEME, ABY BOLO DETI LEPŠIE POČUŤ

S násilím sa môžeme vysporiadať len tak, že ho nebudeme bagatelizovať, prehliadať a vnímať ako niečo, čo sa nás predsa netýka. Práve preto sa od roku 2014 vždy v novembri organizuje celoslovenská Bubnovačka – podujatie, ktoré má symbolicky upozorniť na dôležitosť ochrany detí pred násilím a podporiť v spoločnosti tému včasnej prevencie. Prečo sa zapájame do tohto podujatia? Touto akciou chceme upozorniť na dôležitosť ochrany detí pred násilím a podporiť v spoločnosti tému včasnej prevencie. Myšlienka podujatia „Aby bolo deti lepšie počuť“ zaznela Slovenskom a Českom už po deviatykrát 18. novembra 2022, v čase 10:00 – 11:00, aby sme pripomenuli, že „Hlas detí je dôležitý!“ Patronát nad podujatím prevzala prezidentka SR Zuzana Čaputová. Videá:

<https://www.youtube.com/watch?v=JbzgZ5EH0g8>

<https://www.youtube.com/watch?v=kcrqDivClvA&feature=youtu.be>

SPOLUPRÁCA SO ZŠ V BRZOTÍNE POKRACUJE

Dňa 24. 11. 2022 sa v ZŠ v Brzotíne uskutočnilo spoločné stretnutie žiakov našej školy a žiakov zo ZŠ v Brzotíne v spolupráci s detskou organizáciou Fénix. Tak ako v predchádzajúcich aktivitách, aj teraz sa žiaci mohli navzájom motivovať a rozvíjať svoje spevácke a tanečné zručnosti. Žiaci zo ZŠ v Brzotíne sa predviedli moderným tancom a speváckym prednesom vianočných piesní. Naši žiaci sa nedali zahabiť a takisto zatancovali moderný a rómsky tanec. Počas dopoludnia si žiaci vymieňali skúsenosti a pomocou rôznych hier sa aj zabavili. Na záver sa nám v dobrej nálade podarilo nacvičiť aj vianočnú rómsko-slovenskú pieseň, ktorú sme si spoločne zaspievali. Hlavným cieľom nášho stretnutia bolo, aby sa žiaci navzájom motivovali a rozvíjali svoje záujmy a talent aj v mimoškolskej činnosti.

TÝŽDEŇ BOJA PROTI DROGÁM

Zo všetkých strán na nás číha nebezpečenstvo, ktoré môže vážne ohroziť naše zdravie a spôsobovať rôzne ochorenia. Takýchto nebezpečenstiev je veľa a jedno z nich je v poslednej dobe priam hrozbou. Drogy sa stali reálnym problémom našej spoločnosti. Z každodenných skúseností vieme, že kto prepadne drogovej závislosti, veľmi ťažko nájde cestu späť a niekedy táto cesta už ani neexistuje. Vzhľadom na to, že počet drogových závislých stále narastá, venujeme pozornosť protidrogovej prevencii a poučeniu mladých ľudí o tomto nebezpečenstve. Európsky týždeň boja proti drogám bol v našej škole pestrý a poučný. V jednotlivých triedach žiaci tvorili projekty, pestrofarebné plagáty, lúštili krížovky a živo na túto tému diskutovali. V rámci spolupráce s CPPPaP nás navštívila pani psychologička, ktorá mala pre žiakov pripravené pútavé aktivity na zvolené témy. Ďakujeme všetkým žiakom za ich záujem a ochotu podieľať sa na tejto činnosti.

YPSILON - SLOVINA JE HRA

Aj tento školský rok sa našlo v našej škole 15 odvážnych žiakov, ktorí sa rozhodli, že si preveria svoje vedomosti zo slovenského jazyka a literatúry v celoslovenskej súťaži Ypsilon - slovina je hra. Úlohy boli náročné, pri ich riešení museli žiaci použiť nielen vedomosti, ale i logické myslenie. Mnohé úlohy boli zamerané na čítanie s porozumením a dokonca sa žiaci v nich museli popasovať aj s hlávolamami a rôznymi rébusmi. Koncom januára po vyhodnotení súťaže uvidíme, ako sa im dalo. Už teraz sa tešíme na pekný výsledok.

2. MIESTO V STRELECKEJ SÚŤAŽI

Máme prvý športový úspech v tomto školskom roku – žiaci Šimon Koltáš, 7.A, Tomáš Galajda, 7.A a Dominik Gunár, 6.A si pod vedením pána školníka Juraja Dovalu dňa 25. 11. 2022 v Rožňave v OKRESNOM KOLE SÚŤAŽE V STRELBE ZO VZDUCHOVEJ PUŠKY v kategórii starší žiaci „vystrieľali“ ako družstvo výborné 2. miesto.

Úspech dosiahli vďaka svojej presnej streľbe, v ktorej ku prvenstvu naozaj veľa nechýbalo. V ka-

tegorii jednotlivcov Šimon Koltáš s 222 bodmi obsadil 2. miesto, Tomáš Galajda s 219 bodmi 3.

miesto a Dominik Gunár so 195 bodmi 5. miesto. Všetkým trom srdečne gratulujeme a ďakujeme

za vzornú reprezentáciu našej školy a obce Gemerská Poloma!

FOTOGALÉRIA

Materská škola

Blížia sa tie krásne chvíle vianočné,
v láske, šťastí, harmónii prežite ich spoločne.
Nie sú dôležité dary, ale v novom roku nech sa Vám darí,
zdravie nech slúži k spokojnosti a dom, aby ste mali plný hostí.

Vianoce sú sviatky pokoja, mieru, radosti a lásky.

S vianočnými sviatkami sa spája množstvo zvykov, symbolov, jedál, výzdob a nádherných piesní. Ale začnime pekne od začiatku septembra o živote v materskej škole. Detičky si už pekne na škôlku zvykli, našli si kopu nových kamarátov a naučili sa veľa pre nich nových informácií. S bábkou Dorotka v Projekte mládeže slovenského červeného kríža **Dorotka a jej priatelia** sa deti stretli dvakrát, a to v októbri s témou *Darcovstvo krvi a propagácia červeného kríža* a v novembri s témou *Bezpečnosť na cestách, ako volať rýchlu zdravotnú pomoc*. V pravom jesennom počasí sme sa s deťmi vybrali na turistiku ku „Hute“. Pozreli si potôčik a pozorovali život v ňom, pozorovali jesenné kvety, zahrali sa na lúke kruhové hry, zjedli nabalenú desiatu a vrátili sa do škôlky. Navštívilo nás Sférické kino, kde boli deťom premietnuté poučné rozprávky o životnom prostredí, o podmorskom svete. Krásny muzikál Palculienka nám predstavili herci z divadla Theátrum z Rožňavy. Deti po celý čas do predstavenia herci zapájali v speve, v tanci...

Aj tento rok sme sa zapojili do *environmentálnej súťaže Zatoč s odpadom*. Každý mesiac plníme s deťmi jednu výzvu. Prvé kolo sa nieslo témou *Systém verzus jednotliviec*. Počas ranného kruhu bol deťom ukázaný obrázok Smutná planéta. Deti uvažovali nad otázkami - Čo podľa nich planétu trápi? Zisťovali kto čo vie o odpade, kde všade sa s ním stretávajú, aké podoby môže mať (odpad je vypúšťaný aj do vody a ovzdušia), prečo podľa nich od-

pad škodí planéte. Na interaktívnej tabuli si pozreli rôzne obrázky znečistenia odpadom. Na zemi si vytvorili maketu znečisteného rybníka. Vysvetlili si, že každý odpad zanecháva v prírode stopu, ako keď zašliapneme chrobáčika alebo kvietok. Spoločne hľadali odpovede na hádanku: Ktorý odpad je najlepší?

Kuchyňa môže byť zdrojom inšpirácie a príležitostí pre „obehovú domácnosť“. Posvietili si na hubky, ktorými umývame riad. Z čoho sú vyrobené, koľko nám slúžia a kde končia? Oboznámili sa aj s environmentálne vhodnou náhradou – lufou. Lufa ako skvelá náhrada klasickej hubky, veľa z detí o nej počulo prvýkrát. Porozprávali sme sa, ako si ju vypestujeme sami, je veľmi hygienická, dlho vydrží a nakoniec ju možno pridať do kompostu, z ktorého dopestujeme novú. Predídeme tak odpadu z cca 20 klasických hubiek ročne.

Jeseň je obdobím zberu úrody. Témou ďalšej výzvy bolo *Jedlé plytvanie - nedokonalosť chutí*, ktoré sme prepojili s témou o vitamínoch, zdravej strave, ovocí a zelenine. Skúmali nedokonalé tvary ovocia a zeleniny, ochutnávali ich. Vyskúšali si, aké je to vypestovať zeleninu z odrezkov. Viedli sme rozhovor, že či doma vyhadzujú jedlo do koša. Dozvedeli sa nové poznatky o tejto problematike. Aký odpad najčastejšie končí - zelenina, ovocie, chlieb a pečivo a tiež varené jedlo a mliečne výrobky. Nakupujeme viac potravín, ako dokážeme spotrebovať. Nevieime ich správne skladovať. Vyhadzujeme jedlo, ktoré nespĺňa estetické kritériá. Zhruba tretina Slová-

kov nevie s určitosťou povedať, aký je rozdiel medzi dátumom spotreby a dátumom minimálnej trvanlivosti, a aj preto mnohé potraviny končia zbytočne v koši. Plytvaniu potravinami sa však dá pomerne efektívne predísť, ak začneme ako spotrebiteľ pristupovať k jedlu zodpovedne. V ďalšej výzve sa budeme plniť úlohy na tému: Čo máme v koši....

Samozrejme pred Vianocami sa usilovne pečú v každej triede medovníčky, vyrábajú rôzne vianočné ozdoby a prania. Aj tento školský rok sa naša materská škola zapojila do projektu *Vianočná pošta pre seniorov*. Pedagogickí pracovníci sa pravidelne zúčastňujú rôznych vzdelávaní. Tento školský rok škola, ktorej učiteľ resp. učiteľka sa zúčastnia školenia *Krajiny čitateľov* a zároveň bude realizovať aktivity (priamu prácu s dieťaťom) vďaka vybra-

nému zamestnancovi (koordinátorovi), získa vybavenie do školskej knižnice v hodnote 800 € (prednostne knihy, ale môže to byť aj vybavenie do čitateľského kútika, policový systém, tulí vaky na sedenie, interaktívne prvky a pod.). Nákup bude realizovaný v rámci platnej zmluvy s MŠVVaŠ SR a legislatívy o verejných obstarávaní mestom Rožňava (na konci projektu – 02-03/2023).

V novom roku 2023 sa veľmi tešíme na ďalšie zaujímavé a nové zážitky, ktoré nám prinesie život v materskej škole. Podstata Vianoc je zašifrovaná hlbšie za vianočným stromčekom, darčekom, vianočnými tradíciami a pohodou, ktorá z tohto obdobia vyžaruje. Posolstvo Vianoc pramení v radošti z nekonečnej lásky, ktorá sa prenáša na nás všetkých a v období Vianoc je medzi ľuďmi takmer hmatateľná. Je magnetická a nákazlivá. Neraz si želáme, aby táto atmosféra lásky a porozumenia ostala s nami počas celého roku.

Prajeme Vám najkrajšie prežiť Vianoc, aké si viete predstaviť. Plné lásky, pohody a radosti v kruhu Vašej rodiny a blízkych. Rovnako prajeme, aby energia načerpaná v tomto období trvala celý budúci rok.

kolektív MŠ

Z DIELNE ŠIKOVNÝCH RÚK NAŠINCOV

NOVÉ ŠATY PRE KNIHY, ČI ZOŠITY

Je skvelé obaliť si knihu, či zošit do školy - zato iste v škole

Niektoré obaly sú síce pekné, nové, často i tematicky zladené, no niektoré vyzerajú trochu nudne a tiež ich treba niekedy častejšie meniť. Tie naše, ktoré sme objavili v jednej šikovnej dielničke v našej dedine sú originálne, viacnásobne použiteľné, ľahko a hlavne kedykoľvek sa dajú opraviť, a preto sú aj hygienicky vhodné pre školopovinné deti. Takto špeciálne zabalenú knihu, či zošit môžeme i niekomu podarovať v jeho významný deň. Šikovnú mamičku sme pozvali „na slovíčko“.

Všade vôkol všakovaký materiál – papier, koráliky, vlna, látka, farbičky, prírodný materiál a mnoho iného. Nuž všetko v dielničke je užitočné a temer nič neskončí v odpadkovom koši. Nemýlim sa?

Nemýlite sa, keďže materiál je dosť drahý a niekedy i ťažko ho viem zohnať, snažím sa využiť prakticky všetko. Je to asi ako s cukrárom i ten sa snaží pri pečení spotrebovať materiál s najmenšími stratami ☺.

Ako sa zrodil nápad obaliť knihu, či zošit?

Tvrdím, že kniha má dušu a ako

pochvália a my máme niekoľko nápadov ako ich oživiť.

človek nosí šaty a chcela som aj knihe dať jej vlastné oblečenie, ktoré ju bude ochraňovať. Myslím si, že je to zároveň veľmi praktické. Niektó Vám požičia knihu a vy sa nemusíte báť poškodenia. Alebo ak máte malé dieťa, môžete si knihu, ktorú napríklad čítate ochrániť pred nechceným zašpinením. Obal na knihu môže byť aj pekným darom pre niekoho blízkeho, ktorý rád číta.

Popri veľkom množstve nápadov možno niekomu pomôžeme a možno ponúkame hotový a užitočný darček. Prezradíte ako na to?

Do každého tvorenia dávam kúsok seba a robím ich s láskou. Takže v prvom rade je potrebná trpezlivosť a chcenie, ☺ a potom to už ide. Na obaly sú vhodné pevné (rezné, ľanové) látky, ktoré som kombinovala bavlnenou látkou. Medzi látkami vkladám vatelín. A nakoniec potrebujeme pevnú gumu a ozdobnú stuhu. Rozmery si každý môže zvoliť ľubovoľne podľa veľkosti knihy.

Obzerám sa navôkol a tu mačičky, psík, obláčik, srnka i koník - zvieratká. Všetko krásne prevoňané, farebne zladené,

vo vankúšikoch ušité. Siaham po mačičkách a keďže mám tri vnučky, neodolala som. Každé slečne musím zaobstarat'. Aby to nebolo len pre mňa, poprosila som šikovnú mamičku, aby prišla do knižnice nafotiť a ponúknuť všetkým v Polome, aby sa inšpirovali. Samozrejme som sa opýtala, ako na to. Pani neváhala a ochotne prezradila.

Ďakujem za pekné slová a dúfam, že vnučky mali radosť. Na zvieratká je vhodné použiť materiál, ktorý je príjemný už na prvý dotyk, keďže sú určené deťom. Farbám a vzorom sa medze nekladú, čím pestrejšie, tým skôr zľákajú dieťa. Začínala som mačičkami, psíčkami a koníkmi, pretože u nás sú to top zvieratká pri dcére. Hračky sú plnené antialergickým vláknom a levanduľou. Ale keďže každé dieťa je iné, aj preto je veľmi široká škála zvierat. Inšpirácie nachádzam rôzne a snažím sa ich prispôsobiť svojej predstavivosti a požiadavkám okolia. Som veľmi šťastná, keď sa moja práca niekomu páči a urobí mu samozrejme aj radosť.

Môžem ubezpečiť, že všetkým vnučkám sa páčili, očka žiarili a zdobia večer každú postieľku. Už teraz sa teším, čo nového sa udeje v čarovnej dielničke šikovnej mamičky. Prajem sviatky plné radosti a nových nápadov a vyslovujem veľké ĎAKUJEM, že zakaždým môžem nahliadnuť, čo nového sa chystá a že sa s nami znova a znova podelíte. Dovidenia najbližšie,

dc.

NOVÉ * * * INŠPIRÁCIE

V čase nášho rozprávania som netušila, že šikovná mamička už myslí na Vianoce, a tak prinášam nové inšpirácie z tej istej tvorivej dielničky aj na toto obdobie zimy. Na rozhovor nám nezvyšuje čas, ani priestor, preto v rýchlosti a skrátene prinášam niekoľko inšpiratívnych fotografií a informácií ako na to. Dokonca som sa dozvedela, že môžu vypomôcť aj deti, pretože i tieto ozdôbky pomáhali tvoriť deti. Verím, že fajn vyplnenie voľna v tieto dni v kruhu najbližších. **Potrebujeme:** podložku z dreva, akrylové farby, trblietky, lak na zafixovanie. Najskôr je potrebné si obrázok predkresliť, ale kto má ruku istú, ide rovno na vec. Nech sa darí!

Október – symbol jesene vždy bol a bude symbolom starnutia a jesene nášho života. V tom čase si to v našom seniorskom klube každoročne pripomíname. A hoci sme vždy o rok starší, tešíme sa na tie naše stretnutia. Sú obohatením našich stereotypných dní a prostredníctvom kultúrneho programu, či osobných stretnutí s priateľmi nám prinesú trochu radosti do našich životov. Ani v tomto roku to nebolo inak. V spolupráci s obecným úradom sme na počesť seniorskému veku a životnému dielu seniorov pri príležitosti mesiaca úcty k starším pripravili slávnostnú členskú schôdzu Klubu dôchodcov a ZO Jednoty dôchodcov, obohatenú o kultúrny program a pohostenie. Pri tejto príležitosti nás prišli pozdraviť najmilší účinkujúci – **deti z materskej školy** s vlastnoručne vyrobenými pozdravmi. Krásny spev žien z folklórnej skupiny **Dolina**, dojmavé slová pani **H. Demkovej** určené jubilantom a hudobný príspevok pána **J. Šafára** nás príjemne pohladili na duši a vyčarili skvelú náladu. Dúfam, že nám už nič nebude stáť v ceste, aby bolo podobných podujatí viac. Od Októbra do Vianoc je iba pár dní a v čase, keď vychádzajú Polomské noviny je už október minulosťou. Prežívame adventné obdobie s prípravami na najkrajšie sviatky roka – Vianoce. **Želám Vám všetkým, aby ste tieto čarovné Vianočné sviatky prežili v kruhu svojich rodín v pokoji, láske a radošti. Pevné zdravie nech Vám vydrží po celý budúci rok.**

EK

Od októbra do Vianoc

Foto: M. Ferenčíková

Tvorivé dielne v Základnej škole v Gemerskej Polome

Pred piatimi rokmi sme začali vo vianočnom období okrem Vianočnej akadémie organizovať aj Vianočné trhy. Výťažok z Vianočných trhov sme použili na tvorivé dielne pre žiakov, ktoré sme zorganizovali v spolupráci s Galériou Banického múzea v Rožňave a na výstavbu detského ihriska v areáli základnej školy. Zatiaľ sa uskutočnili len dva ročníky, pretože nám pandémie Covid 19 bohužiaľ neumožnila pokračovať. Po dvoch rokoch organizujeme 3.ročník Vianočných trhov. Príprava na ne je mimoriadne náročná, keďže sa v ZŠ organizujú aj iné podujatia, olympiády a súťaže. Preto sme sa rozhodli do príprav zapojiť aj rodičov, starých rodičov, žiakov a priaznivcov našej školy. Pôvodne mali trvať jeden deň, ale nakoniec boli tri dni. Na tvorivých dielnach sme ozdobovali perníky, pletli košíky a svietniky z papiera pod vedením Márie Antalovej, šili vianočné ozdoby z látky pod vedením Ivety Chocholovej a Zuzany Liptákovej, ale sa aj vyrábali vianočné ozdoby z prírodných materiálov. Tvorivé dielne sa niesli v príjemnej atmosfére, veľa sme sa nasmiali pri stavaní snehuliakov z kartónov, hnevali sme sa, keď sa nám nedarilo podľa našich predstáv pri pletení košíkov, vybili sme poistky, keďže sme pracovali s tavnou pištoľou, ušili sme venčeky na Vianoce a zistili sme, že sú skôr veľkonočné. Ale nič nás neodradilo a podarilo sa nám vyrobiť krásne ozdoby, ktoré, veríme, že prispejú k vianočnej pohode. Mnohí rodičia a starí rodičia sa nemohli z dôvodu pracovných povinností zúčastniť na tomto podujatí, napriek tomu v domácom prostredí spolu s deťmi vytvorili sami krásne ozdoby, ktoré nám doručili do školy. **Tvorivých dielní sa zúčastnila aj pani starostka našej obce Mgr. Lillian Brondošová, predsedníčka MO Matice slovenskej Mária Antalová, poslankyňa obce Mária Antalová a Janka Ciberajová, pani farárka Janka Kendžurová, učiteľka ZŠ, žiaci, starí rodičia a priaznivci školy.** Ďakujeme všetkým, ktorí prišli pomôcť pri tvorbe vianočných výrobkov. Výťažok z tohtoročných vianočných trhov použijeme na organizovanie ďalších školských a mimoškolských aktivít a podujatí.

Mgr. Alena Grešková

25 rokov spolupráce

Keď sme pred 5 rokmi bilancovali 20 ročnú prevádzku ESPRESSA OÁZA, hodnotili sme úspech prevádzky, ktorá sa na trhu udržala napriek mnohým prekážkam. Ubehlo pár rokov a ESPRESSO sa zatvorilo, z dôvodu zmeny majiteľa budovy.

Pracovala som na učilišti v Nižnej Slanej, ako majsterka odborného výcviku. V Potravinách na dedine, ktoré prevádzkovala **Janka Ciberajová - „vedúca“**, vykonávalo odbornú prax niekoľko našich žiakov z učilišťa. Počas našej spolupráce sa z nás stali kamarátky. Keď sme sa rozprávali o nevyužitých priestoroch, padol návrh a 1.10.1997 bol deň, keď sa „vedúca“ rozhodla nevyužitý priestor vedľa predajne spravovať. Vznikli LAHÔDKY. Predávali sa v nich rôzne cukrovinky, pochutiny, zmrzlina, neskôr aj tovar z potravín, keďže predajňa a lahôdky boli prepojené. Do Lahôdok chodilo veľa mladých ľudí, keďže nebolo veľa priestorov, kde by sa mohla mládež stretávať. Na základe dopytu sa rozhodla „vedúca“ zmeniť na espresso. Názov ESPRESSO OÁZA bol cielený. Zámerom bolo, aby sa v ňom zákazníci cítili príjemne a pohodlne. Počas 25 rokov, sme toho zažili veľa. Spomínam si, že v začiatkoch to bola konkurencia, ktorá nám znepríjemňovala prácu rôznymi konšpiráciami. Ale „vedúca“ sa nevzdala, práve naopak. V priestoroch espresso sme začali pripravovať výstavy spojené s predajom, neskôr oslavy narodenín, menín, kary a vianočné posedenie spojené s kapustnicou. Začali sme chodiť na rôzne akcie. Spomeniem Hubertovu jazdu, futbalové turnaje, hasičské preteky, prázdninové diskotéky, dni obce, akcie pre deti a mládež. Za najúspešnejšiu akciu možno označiť Polomský kotlík, ktorý sa pripravoval v spolupráci s obcou. Zrealizovaných bolo 5 ročníkov. 25 rokov je veľmi ťažko opísať v pár riadkoch. Prežili sme spolu veľa úspechov, ale aj neúspechov. Spomínam na množstvo žiakov, ktorí získali odbornú prax v obidvoch prevádzkach Janky Ciberajovej. Vždy bolo jej cieľom, aby sa zamestnanci, aj zákazníci, cítili príjemne a pohodlne. Verím, že sa jej to podarilo vďaka ochote, ľudskosti, ústretovosti, otvoreným prístupom k problémom. Čo dodať na záver? **ĎAKUJEME VEDÚCA.**

Mgr. Alena Grešková

Vážení občania obce, čitatelia novín

dovoľte mi poďakovať sa Vám za dlhoročnú priazeň predajni **Potraviny na dedine**, ako ste nás volali tu v našej obci Gemerská Poloma. Svoje podnikanie som začala dňa 1. októbra 1997, keď som prevádzkovala predajňu potravín s rozličným tovarom a Espresso Oáza doteraz. Po 25 rokoch som sa rozhodla zmeniť prácu za oddych a rodinnú pohodu. Verím, že s terajšou prácou a prevádzkou Espresso Oáza ste boli spokojní a tiež predajňou Milk Agro, ktorá bola v prevádzke necelých 15 rokov a jej nájom končí 31.12.2022.

Vážení Polomci, zákazníci - ďakujem Vám za doterajšiu priazeň Espresso Oáza aj v mene kolektívu potravín Milk Agro za slušnosť a empatiu. Verím, že budúca predajňa COOP Jednota Slovensko Revúca bude po prestavbe objektu pre všetkých zákazníkov moderným a spoľahlivým obchodom. **Mojim bývalým zamestnancom, spolupracovníkom kolegom a zároveň priateľom a všetkým Vám, želim pozhnané Vianočné sviatky a úspešný pokojný Nový rok 2023.**

Janka Ciberajová

KÚTIK POLOMSKEJ HISTÓRIE

Žili bašók s tetkô sami v dome. Deti už mali na porádku, ale bašók radi hľadeli poháriku na dno. A tak raz, keď tiež s kamarátmi sedeli v keršme, po záverešne sa pobrali domô, poticho otvárali, ani lampu nezapálili, abi tetka neobášili, a zašáli krišať. Tetka ale obášili kedi sa vrátili a zašáli krišať. „*Ti starí žrák, lem v tie keršme sedíš a jã tu môžem aj umrieť. Tak mä križe bolã, že sã ani obrãtiť neviem, kebi si mi ich búl cholem namašiel, abi mä tak nebolãli, ale lem žreš. Ta jã ti ženo mojã, aj terãz namaštim lem povec so šim a de tã mám pomãšitiť. Na vihlãde je flãšoška s dianô ta s tim mä pomašti.*“ A ak som spomínala bašók ani lampu nezapálili a tetku namazali. Rano ak visvitlo, tetka zašáli krišať: „*Jáj, starí stãvaj, zle je. Jã brand lapem. Hlãc, jã calã belavã!*“ Bašók hlãdã na nich a po šãse sã zašnú rihotatať. „*Neboj sã starã neumreš. To lem jã som si vešier pot'me pomãlil flãšošky a namesto dianô som t'a namazãl s tintô. Joj ti starí somár, ta ak jã to terãz operem, s tich grãtoch, ved' tinta sã nedã oprat'.*“ Tak liešili bašók tetku a narobili jim lem hodne roboti, kim to šitko viprali.

stãla dopisovateľka

diana – alpa, **brand lapem** – mám otravu krvi, **tintô** – atrament

Nakúpil som!?

Pred pár rokmi, po zavedení supermarketov, mi spolupracovník porozprával takýto smutno – zábavný príbeh, ktorý začal asi takto: Rád nakupujem v supermarkete. Tak to bolo aj nedávno. Odstavil som auto na parkovisku, do vozíka vložil tašky a podľa zoznamu od manželky, chodil pomedzi regály a vyberal tovar. Vozík s rajčinami, banánmi a piatimi kilami zemiakov som odstavil v uličke a zastavil som sa pri časopisoch, kde už bolo niekoľko čítajúcich zákazníkov. Občas som sa pozrel na vozík s taškami a nákupom. Stál na mieste. Po chvíli som však stípol – bol fuč. Nervózne som pobehoval a dúfal, že nájdem aspoň tašky. Márne! Posťažoval som sa pri pulte na reklamáciu. „Stáva sa to!“ – poučili ma. Tak som začal odznovu s nakupovaním. Pri pokladni som kúpil igelitky a bez nálady sa pobral na parkovisko. Keď som nákup ukladal do kufra auta, pristavil sa osamelý chlapík, či nemám cigaretu. Mal som! Zobral si hneď dve. Jednu si zapálil a druhú založil za ucho do zásoby... Lačno si potiahol z cigarety a s pôžitkom vyfúkol dym. „Nekúpiš tašku? Je ako nová a pevná. Dám ti ju za päťdesiatku.“ – oslovil ma a spod

vetrovky vytiahol predmet ponuky. Bola to moja taška, jedna zo štyroch! „Tak za štyridsať.“ – vytasil sa nedečkavo s novou ponukou. Ja som na to: „Stavím sa s tebou o stovku, že na dne tej tašky sú modrou fixkou napísané dve písmená.“ – prekvapil som obchodníka ponukou tentoraz ja. Neoholená tvár sa mu rozjasnila nad vidinou rýchleho zárobku. Prv než sa stíhol spamätať, vzal som tašku a prevrátil ju naruby. S vytreštenými očami čumel na iniciály M. O. „Čo si kúzelník, alebo jasnovidec?“ – vyjachtal. „Som ten, ktorému si pred hodinou tú tašku ukradol!“ – zručol som mu rovno do tváre. Zmizol rýchlejšie, ako sa objavil. Bol som spokojný! Aspoň jednu tašku som kúpil. Za dve cigarety a žetón do vozíka. Za chybu som však považoval, že som mu dovolil zmiznúť. Už si budem musieť dávať pri nákupe väčší pozor.

Dohovoríš sa a zasmieješ v polomskom nárečí?

Poslala som mu lôn v kovertke do korhavzu.

Poslala som mu výplatu v obãlke do nemocnice.

Bars hãrdí berãc donesli na zavíjãnie.

Veľmi pekný kolãč donesli k ãepãeniu nevesty.

Ta šô telo kolotíš tú kočoninu v tie šerpene, ve' potem bude ak šlich-ta.

Nemiešaj toľko tu huspeninu, lebo nebude číra.

Ide s tô žbenkô, ako gergovãn z rjetlô.

(žbenka – peknã drevẽnã šťihla nádoba na mútenie masla)

Bars hãrdí tot karpelec, bars jie pasuje ku tomu kepenšku.

Ten náramok jej veľmi pekne pasuje ku kabãtu.

Našarpãl kukurúzi a potem jich metãl kurnazovi do rajšuli.

Natrhal šišky, a potom ich hádzal kancovi.

Pchínãl ho pchínãl a potem ho pchnúl do pchinkoch.

Sãcal ho sãcal, až sa ocitol medzi egrešmi.

Ak obšesãli Mandulu, ta si zo šersti spravieš lancku a potem jú metãl až pod štajblôven.

Urobil si z kravskej srsti loptičku, a potom sa sám hral.

Tã lušta má furt tot lãjblík rozjãrvãní, ani šťeblo ämbãršiegu nemã.

Stãle má pulôver rozopnutý, že sa nehanbí.

Išla cúdiť, tušta sã skopercala do mošidla aj s bremãškom.

Išla ãistiť moãidlo, až do neho spadla.

KJ

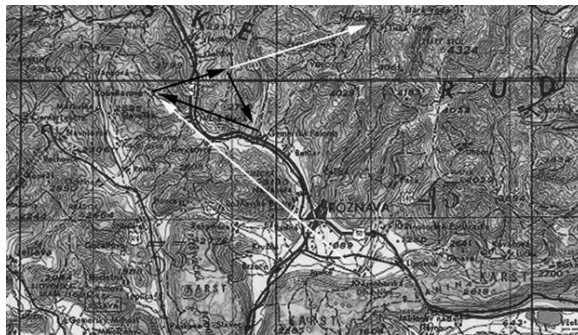
PODZEMNÁ ŽELEZNICA

časť 3

píše Janko Garguš
z Ameriky

Vrátil som sa do Polomy po páde železnej opony, v roku 1990. Strávil som hodne času na pôjde rodného domu, kde som naskenoval rodinné dokumenty a fotografie, ktoré pokrývali moje 41-ročné obdobie odlúčenia od rodiny. Jeden z najvýznamnejších dokumentov, ktoré som našiel, bolo krátke svedectvo, ktoré usvedčil môj krstný otec ako demokratický poslanec Slovenskej Národnej Rady. Svedčil tomu, že s mojím otcom odpravdal dvoch amerických letcov z bezpečného domu v Kobeliarove do lesa k partizánom nad našim Martinkovom. Tí ich potom mali previezť cez Henclovou a frontovú líniu do Rusom novooslobodeného Slovenska.

Úloha môjho otca v tajnom sprievode amerických letcov súhlasila s jeho vojenskou zodpovednosťou. Členovia dobšinskej povstaleckej jednotky Astrý boli povinní pomáhať spojeneckým letcom, ktorí sa našli na zemi v jej operačnej oblasti. Ako spravodajský dôstojník Astrý v Dobšinej, iste vedel o bezpečných miestach a cestách v údolí rieky Slanej. Taktiež pravdepodobne poznal niektorých ľudí z podzemnej železnice zriadenej na tento účel. Niektorí vedeli prísť k nemu s novinou o amerických letcoch, ktorí unikli do Kobeliarova. Náš otec sa dal do toho so svojim kolegom Linczeným.

Biela čiara je dráha amerických letcov od Rožňavy do Kobeliarova, a potom do Henclovej. Čierna je pravdepodobná nočná cesta Linczenyiová a Gargušova k partizánom.

Moja prvá skúsenosť s útekem a únikom sa vyskytla na vojne vo Vietname. Tam som slúžil ako člen posádky a plánovač misí lietadiel pre špeciálne operácie známe ako Combat Talons (C-130 Bojové Pazúry). Lietali sme skryté nočné misie do Severného Vietnamu pre veľmi tajnú organizáciu, známu len ako Skupina štúdií a pozorovaní (SŠP), Studies and Observation Group (SOG), ktorá patrila americkej Centrálnej spravodajskej službe (CSS), Central Intelligence Agency (CIA). Infiltovali sme agentov do Severného Vietnamu, dopĺňali sme ich podľa potreby a zhadzovali sme propagandistické letáky z vysokých nadmorských výšok. Tieto misie boli také ako tie, ktoré lietala ruská posádka, ktorá sa zrútila na našom Flôse. Vo Vietname sme mali takú geografickú blízkosť do priateľského územia, že sme nepotrebovali bezpečné domy a sieť ľudí na sprevádzanie zostrelých letcov. Pátranie a záchrana vrtuľníkmi sa vyvinula do takej miery, že táto operácia bola schopná na záchranu letcov krátko po ich zostrelení. Najdôležitejšou starosťou pre nás bolo nájsť vhodné miesta na núdzové pristátia, pozdĺž dráhy letu.

pokračovanie v budúcom čísle

Spomienky na detstvo prežité v Polome

pokračovanie z čísla 3/2022

Polomskí ľudia si otca veľmi vážili a podobne aj otec Polomčanov uznával ako priamych, úprimných, hrdých ľudí. Občania Betliara už boli inej mentality, ktorú ovplyvnila skutočnosť, že v ich dedine žil andrássyovský šľachtický rod. Otec poznal mentalitu Betliarčanov a neraz sa vyjadril, že Polomčania a Henclovčania sú čestnejší, priamejší ľudia, ako Betliarčania. Po našom presťahovaní sa do Polomy sa k budove notárskeho úradu pristavali ďalšie priestory. Ako štvorročný som v Polome začal chodiť do „dadôva“, ako dedinčania volali materskú škôlku, kde som si našiel nových kamarátov. Myslí si, že som veľmi skoro medzi nich zapadol a rýchlo som ovládol polomské nárečie. Doma som s mamkou hovoril po maďarsky, s otcom a súrodencami zase po slovensky.

Medzi deťmi som do februárových udalostí nemal nejaké väčšie problémy. Tie nastali po „vít'aznom“ februári v roku 1948. Blízki kamaráti mi dali pokoj, no niektorí, najmä starší chlapci mi začali nadávať, že som „panské dieťa“. Bol som chudé chlapčie. Preto ma aj volali „suchár“. Často som sa musel ubrániť v bitkách, aj proti presile. Hovorí sa, že všetko zlé je na niečo dobré. Hovorí sa tiež: „Čo sa v mladosti naučíš, v dospelosti ako by si to našiel“. V dospievaní a aj v dospelosti som sa často dostal do bitiek, hoci som ich nevyvolával. Moja vyššia chudá postava často pomýľila tých, ktorí si mysleli, že ma môžu zmlátiť. Naučil som sa biť.

Hlavná cesta cez dedinu, ktorú dal otec pri prvom pôsobení v Polome vydláždiť bola pre deti ihriskom. Počas sobotných a nedeľných večerov polomské devy a mládenci mali na ceste korzo. V skupinách, spievajúc, sa prechádzali od jedného konca dediny po druhý koniec. Na týchto večerných prechádzkach mládenci nadväzovali s devami citové väzby, ktoré potom väčšinou končili svadobným obradom.

Svadobný obrad pozostával z civilného a cirkevného sobáša. Cirkevný sobáš sa konal na notárskom úrade, kde mladomanželov sobášil otec. Pred svadbou na ozdobenom voze, ťahanom ovenčenými koňmi, rodina nevesty spievajúc prevážala nevestine periny do domu, kde budú mladomanželia bývať. Svadobný sprievod mladomanželov z Malej Polomy do kostola vo Veľkej Polome prechádzal pred naším domom.

Na čele sprievodu šla spievajúca ženská časť svadobčanov oblečená v krojoch. Nevesta mala na hlavu pártu – čelenku vyzdobenú ligotavými korálikmi, ktorú som veľmi obdivoval. Ženy v sprievode spievali hlavne dve piesne. Jedna bola: „*Idémo, idémo chodniška neznámo, hēj dobří l'ude veď'ä, hēj ozdä nám poved'ä...*“ Druhá bola: „*Porezala som sä, bolí mä, citrónový lístok zahoj mä, citrónový lístok z konára, zahoj mi mój pašok do rána...*“. Cestu vrúbili dedinčania, ktorí neboli pozvaní na svadobnú hostinu. Ženy v sprievode niesli so sebou košíky naplnené chýrnymi polomskými koláčmi. Keď zbadali na chodníku niekoho z rodiny, vybehli zo sprievodu a ponúkli ho koláčom. Za ženskou časťou svadobného sprievodu, s odstupom okolo 20 metrov, išla spievajúca mužská časť svadobného sprievodu. Oni boli zase vybavení fľaškami pálenky, ktorú núkali svojim priateľom na chodníku.

Keď som spomenul pálenku tak uvediem, že v dedine sa často alkohol páľil načierno. Niektorí mali podomácky vyrobené destilačné prístroje, no často sa páľila pálenka na primitívnom zariadení z kvasu, vyrobeného z cukru a pekárenských kvasníc. Po vykvasení sa zmes naliala do väčšieho hrnca. Na jeho dno vložili menší prázdny hrniec. Pri varení veľký hrniec položili na sporák a prikryli lavórom naplneným studenou vodou. Priemer dna lavóru bol menší, ako prázdny hrniec v kvasi. Škáru medzi lavórom a hrncom s kvasom utesnili handrami. Keď kvas začal vriieť, pary alkoholu sa zrážali na studenom dne lavóru a kvapky alkoholu lavórové dno usmerňovalo do podložného prázdneho hrnca. Takému alkoholu sa hovorilo lavórovica.

Z evanjelického a aj z katolíckeho kostola sa schádzalo na ulicu po schodoch. Keď po nich, po obraze mladomanželia schádzali, priateľia ženicha prehradili schody reťazou. Aby mohol svadobný sprievod pokračovať ďalej, ženich sa musel vykúpiť fľašou pálenky. My deti sme svadobný sprievod sprevádzali až do domu, kde sa konala svadobná hostina. Keď prišiel sprievod do dvora, svokra nevesty vyhodila na strechu koláč upečený v tvare kola zvaný „beräc“, ktorý sa zo strechy skotúľal na zem. My sme sa hlava nehlava vrhli za koláčom, čomu sme hovorili: „na jarvašky, kvašky“, lebo v koláči bol zapečený peniaz. Na svadobnú hostinu zvykli pozvať aj pána farára a pána notára s rodinou. Spomínam si, že pri jednej takej príležitosti sedel pri našom stole starší pán. Bol príbuzným katolíckeho farára. Mal svojský spô-

pokračovanie na str. 18

sob konzumácie pokrmov. Na tanieri si zmiešal dohromady mäso, zemiaky, omáčku, tortu, koláče a takú zmiešanú zmes potom zjedol. Odôvodňoval to tým, že aj jednotlivito oddelene jedlá prídu na jedno miesto.

Počas svadobnej hostiny sa jedlo, pilo, tancovalo a spievalo. Po

polnoci staršie ženy sa s nevestou zavreli niekde v izbe na obrad, ktorému hovorili zavŕjášky. Ženy upravovali neveste vlasy tak, aby jej mohli uviazať čepiec. Pri tomto obrade ženy pripravovali nevestu na svadobnú noc tým, že jej spievali pri čepčení erotické piesne. Keď sa očepčená neves-

ta vrátila k svadobným hosťom, vyhlásil sa hantúškový tanec. Kapela začala hrať rezký tanec a svadobní hostia, muži aj ženy tancovali s nevestou, pričom za tanec dávali na tácku bankovky. Hantúškový tanec trval dovtedy, kým pre nevestu neprišiel ženich, ktorý za tanec musel tiež zaplatiť.

Niektorí figliarski ženisi zaplatili malým peniazom, no nevestu mu nedali dovtedy, pokiaľ nezaplatil veľkou bankovkou. Po tanci zdvihol ženich nevestu do náručia a vyniesol ju z miestnosti.

Dôdi od notára

pokračovanie v budúcom čísle

CIRKEVNÁ KARTOTÉKA MATRIČNÝCH ZÁZNAMOV NA EVANGELICKEJ FARE V GEMERSKEJ POLOME

Asi v každom z nás niekedy skrsla myšlienka dozvedieť sa informácie o našich predkoch, o tom kto sme a odkiaľ pochádzame. Rodmi a jednotlivými príbuzenskými vzťahmi ich členov sa zaoberá jedna z najstarších pomocných vied historických – genealógia. Genealóg, či už odborník alebo laik pri skúmaní využíva rôzne pramene – od epigrafických pamiatok cez výpovede žijúcich príbuzných až po diplomatické písomnosti. Tým najdôležitejším prameňom sú však matričné knihy. Najstaršie matriky z nášho územia pochádzajú z cirkevného prostredia. V Gemerskej Polome (Veľkej Polome) sa zachovali matričné knihy ako v katolíckom, tak aj evanjelickom prostredí, pričom záznamy začínajú v 18. storočí. Pred niekoľkými rokmi pri pátraní po našich predkoch nám bola odhalená zaujímavá vec: Na evanjelickej fare sa nenachádzajú iba samotné matričné knihy, ale tiež kartotéka, ktorá mimoriadne efektívnym spôsobom spracováva matričné záznamy. Jej autorom je evanjelický duchovný Ľudovít Linczényi, ktorý ako zborový farár pôsobil vo Veľkej Polome v rokoch 1909 až 1955. Ten spracoval všetky údaje týkajúce sa záznamov o krstoch, úmrtiach a sobášoch približne od prvej polovice 18. storočia do obdobia svojho pôsobenia. Najprv musel získať jednotlivé údaje, ktoré sú „roztrúsené“ v matričných knihách, následne v nich nájsť príbuzenskú spojitosť a napokon, v podstate vytvoriť rodokmene všetkých rodov. A zároveň počas samotného obdobia vykonávania svojej služby vo Veľkej Polome nové záznamy z matričných kníh zbieral a dopĺňal do už vytvoreného systému. Najmladšie záznamy sú najmä z 50-tych rokov, keďže po činnosti Ľudovíta Linczényiho jeho nástupcovia výraznejšie

nerozširovali kartotéku, aj keď jej princíp by to umožňoval bez väčších ťažkostí.

Samotná kartotéka je zvyčajne umiestnená na jednej zo stien pracovne. Celá je vyhotovená z dreva. Nachádza sa na nej nápis Cirkevná kartotéka, ktorý je rozdelený medzi vrch a spodok prednej časti objektu. Hlavnou súčasťou je 30 zásuviek. Sú zoradené v desiatich radoch a troch stĺpcoch. Každá zásuvka je zabezpečená malými dvierkami, a samotné priehradky sú plne vyberateľné pomocou úzkych k drevu upevnených látkových prúžkov červenej farby. Na každých dvierkach je umiestnená jedna malá úchytká pre pohodlnejšie otváranie a jeden vyrezaný drevený útvar reprezentujúci príslušné písmeno abecedy, pričom tieto písmena sú zoradené od ľavého horného rohu po pravý dolný roh kartotéky. Zásuvky v poslednom rade nemajú takéto označenia a slúžia ako vhodný priestor v prípadoch nedostačujúce miesta v jednotlivých priehradkách. V priehradkách sa nachádzajú na seba uložené papierové kartičky v rozmere 10,5 cm x 15 cm.

Základný princíp kartotéky, umiestnenie a zoradenie kartičiek

Celý systém kartotéky a všetkých kartičiek je založený na princípe, že každé priezvisko a každá plne zastúpená osoba má jedinečný kód.

Existujú tri druhy kartičiek:

- Kartičky jednotlivca – predstavuje jednu konkrétnu osobu v hlavnej úlohe. Kartičky majú svetlohnedú farbu.
- Kartičky označenia rodu priezviska (pomocné kartičky). Kartičky tvorené tmavohnedým papierom.
- Kartičky priezvisk (pomoc-

né kartičky). Kartičky sú zvyčajne z ružovkastého papiera. Kartičky priezviska obsahujú iba označenie daného priezviska a ich kód. Podobne sú na tom kartičky rodov priezviska, ktoré ako názov naznačuje, uvádzajú kód priezviska a poradové číslo prvého jedinca vetvy, resp. samotnej vetvy. Obsahom kartičiek jednotlivcov sú ich jedinečné kódy a genealogické informácie.

Kartičky sú usporiadané do celkov. Jeden celok reprezentuje určité priezvisko. Prvou kartičkou celku je kartička priezviska. Takto sú všetky celky umiestnené v príslušných priehradkách zvyčajne na základe zhody priezviska s iniciálnym písmenom na zásuvkách. Vyskytujú sa prípady, keď kvôli nedostatku miesta pokračujú celky s priezviskami začínajúcimi na rovnaké písmeno (či už časť celku alebo celý nový) aj v iných priehradkách (vo vedľajšej alebo inej voľnej, napr. niektoré priezviská na G sú v priehradke N, lebo priezviská na N sa nevyskytovali alebo len v malom množstve). Každý celok je tvorený podskupinami, ktoré reprezentujú jednotlivé rody daného priezviska. Oddelené sú pomocnými kartičkami rodov. Totiž prví zaznamenaní príslušníci istého priezviska nemusia mať zistenú vzájomnú príbuzenskú spojitosť. Aj keď s veľkou pravdepodobnosťou boli tieto osoby v príbuzenskom stave, v matrike sa nenašiel spoločný predok, ktorý by tieto osoby spojil. Preto sa priezviska musia deliť na jednotlivé rody započaté jednou z osôb prvej generácie. Celkovo tak pomocné kartičky priezvisk a rodov priezvisk slúžia na odlíšenie jednotlivých skupín a podskupín. Zoradenie jednotlivých kartičiek v danom celku rodu priezviska predstavuje princíp ustáleného poradia, v ktorom nedochádza ku chronologickému usporiada-

niu podľa generácií, ale jednotlivé vetvy (počnúc najstarším potomkom a pokračujúc k najmladšiemu) sú rozvedené až na posledného člena, a až v prípade absencie ďalších potomkov alebo neznalosti informácií o nich prichádzajú na rad jeho súrodenci. Ďalej sa v takto pokračuje v retrospektívnom princípe až po zaznamenanie všetkých potomkov detí najstaršieho známeho člena rodu. Pritom sa vždy rešpektuje mužská línia. Deti pri ktorých nie sú ďalšie záznamy alebo zomreli v mladom veku nemajú vlastné kartičky.

Osobitným typom kartičiek, ktoré však v hlavných bodoch rešpektujú vyššie opísané poradie kartičiek, predstavujú kartičky cudzincov. Všetci cudzinci sú umiestnení v jednom celku pod každým písmenom, kde sa vyskytovali. Preto v tomto prípade nemožno hovoriť o pomocných kartičkách priezvisk. Namiesto toho celá skupina cudzincov má pomocnú kartičku kde sa uvádza príslušné iniciálne písmeno priezvisk cudzincov a následné označenie tejto kategórie ľudí skratkou cu (napríklad pomocná kartička cudzincov na M bude mať na sebe nápis M.cu). Rovnako tak sa v tejto kategórii nevyskytujú pomocné kartičky rodov priezviska, pretože tu o viacerých ľuďoch prvej generácie nemožno hovoriť. Namiesto toho hneď nasledujú kartičky jednotlivcov. Rímske číslice, ktoré by inak reprezentovali tieto rody (viď *Princíp kódov kartičiek*) predstavujú jednotlivcov ako takých.

Obsah kartičiek jednotlivcov

Kartičky jednotlivcov predstavujú kľúčový zdroj informácií obsiahnutých v kartotéke. Osoby na nich sa môžu vyskytovať v pozícii rodičov alebo detí. Zvyčajne sa na jednej kartičke vyskytujú viaceré osoby, ale len jedna

je hlavná – tá ktorá nasleduje v postupnosti rodu, má kód (spravidla v ľavom dolnom rohu) a jej znak sa nachádza na vrchu kartičky. Táto osoba zároveň predstavuje rodiča (v ojedinelých prípadoch dospelého jedinca bez rodiny). Hlavnou osobou nemôže byť niekto, kto má síce plný kód, ale nenasleduje v línii rodu (manžel/manželka hlavnej osoby). Deti nikdy nemôžu predstavovať hlavnú osobu kartičky, čo dokazuje aj fakt, že sa pri nich nevyskytuje kód, ale iba jeho časť – konkrétny znak. Jednotlivé deti však zvyčajne majú vlastné kartičky, kde sa v hlavnej pozícii vyskytovať môžu – v roli rodiča. V hlavnej (prvej) pozícii môžu byť zastúpení muži aj ženy. Ako sme však uviedli, kartičky rešpektujú výhradne mužskú líniu. Preto výraznejší rozdiel spočíva v tom, že pri hlavnej osobe mužského pohlavia rod pokračuje a uvádzajú sa aj jeho deti a tým pádom je odkázané na ďalšie kartičky v línii rodu. Pri ženách rod zaniká a potomkovia nie sú zapísaní. Dôležitým faktom je, v takýchto prípadoch, sa uvádzajú pri manželoch dotýčnych aj jeho kódy. Ak chce bádateľ sledovať vývoj pokolenia naďalej, stačí nájsť kartičky mužov.

Kartičky jednotlivcov majú nasledovné rozloženie: Na vrchu kartičky sa nachádza znak hlavného jedinca (znak je pri jedincovi totožný, nezáleží, či je v postavení dieťaťa alebo rodiča). Pod ním je umiestnený riadok, v ktorom je zapísané meno, dátum narodenia a dátum úmrtia tejto osoby. V spodnej časti kartičky naľavo je uvedený jej celý kód (zvyčajne čierny kód). V druhom riadku je zapísaný manžel/manželka osoby z prvého riadku. Rovnako je aj tu uvedené meno, dátum narodenia a úmrtia. Jej kód je zapísaný v pravom dolnom rohu kartičky (zvyčajne červený kód). Prvý a druhý riadok je spojený svorkou v pravej časti a za ňou je napísaný dátum sobáša daných osôb. Na kartičkách, kde je hlavnou osobou muž, sú pod manželmi uvedené ich deti (ak nejaké mali), pričom deti sú zoradené od najstaršieho po najmladšie a aj pri nich sa uvádza dátum narodenia a úmrtia. Ak mal muž viacero žien, ďalšie sú uvedené po deťoch z predchádzajúceho manželstva a potom nasledujú deti z tohto manželstva. Rovnaká situácia môže nastať aj u žien, kde sú uvedení viacerí manželia (pochopiteľne bez detí).

Princíp kódov kartičiek

Existujú dva druhy kódov, ktoré kartičky obsahujú: kód priezviska a kód príslušníka priezviska. Každý jednotlivec však má vo svojom kóde zahrnutý aj kód svojho priezviska. Dané druhy kódov predstavujú zhodu s druhmi kartičiek (kartička jednotlivca – kód jednotlivca; kartička priezviska – kód priezviska). Pri druhoch kódov nepredpokladáme, že je možné hovoriť o samostatnom kóde rodu priezviska, pretože označenie rodu je plne totožné s kódom prvej zaznamenatej osoby daného rodu (aj keď je táto číslica označuje aj samotnú vetvu). Naopak, kód priezviska je plne relevantný, pretože sám osebe predstavuje jedinečný súbor znakov, ktorý nereprezentuje žiaden iný celok ani konkrétnu osobu, iba dané priezvisko.

Kód priezviska je tvorený istou rímskou číslicou, ktorá uvádza poradie tohto priezviska v rámci priezvisk na dané písmeno a iniciálnym písmenom priezviska rodu (napr. Ložník – IV.L, štvrté priezvisko na L). Poradie písmena a číslice sa nesmie meniť!

Druhý druh kódu je kód jednotlivca. Rešpektuje sa pri ňom výhradne mužská línia. Kódy jednotlivých osôb sa skladujú z dvoch alebo troch častí (zľava-doprava):

1. Kód priezviska
2. Všetky znaky predkov až do prvej generácie (vyskytuje sa u všetkých osôb okrem prvej generácie)
3. Vlastný znak

Na začiatku kódu osoby je opísaný kód priezviska, keďže logicky sa tento jedinec stotožňuje s daným priezviskom. Ďalšie časti sú tvorené znakmi konkrétnych osôb. Každá osoba má svoj špecifický znak, ktorý určuje generáciu, v ktorej sa nachádza a tiež poradie dieťaťa v manželstve. Znak však sám o sebe kódom nie je, pretože nie je špecifický pre jednu konkrétnu osobu a v rámci jednej generácie rodu môže mať viacero osôb (ale nie tých istých rodičov, napr. bratranec a sesternica) totožné znaky. Jednotlivé znaky sú súčasťou všeobecne známych sústav znakov. Tieto znaky sú platné pre všetky rody a priezviská. Zároveň je striktné dané ako jednotlivé sústavy za sebou nasledujú a ktorá sústava je ustálená priradená k istej generácii:

1. generácia: rímske číslice (I., II., III., IV.,...)
2. generácia: arabské číslice (1., 2., 3., 4.,...)
3. generácia: klasická malá abeceda (a., b., c., d.,...)
4. generácia: grécka abeceda (α., β., γ., δ.,...)
5. generácia: arabské číslice a znak percenta (1%, 2%, 3%, 4%,...)
6. generácia: arabské číslice a znak násobenia (1x., 2x., 3x., 4x.,...)
7. generácia: arabské číslice a znak krúžku (1o., 2o., 3o., 4o.,...)
8. generácia: arabské číslice a znak polkruhu s bodkou (1 , 2 , 3 , 4 ,...)

Ako bolo uvedené, znak hovorí aj o poradí dieťaťa, pričom poradie znakov v systéme je zhodné s poradím znakov jednotlivých detí, počnúc najstarším (nevynechávajú sa ani deti s úmrtím v mladom veku). Znak istej osoby je teda zapísaný aj do kódu všetkých jej potomkov. Z toho vyplýva, že kód osôb prvej generácie sa skladá iba zo špecifického znaku jedinca a kódu priezviska, pretože jeho predkov kartotéka „nepozná“. Ďalším generáciám sa pridáva po jednom znaku, pričom všetky znaky sa zapisujú vpravo (!) za kód priezviska (konkrétne za iniciálne písmeno priezviska).

Ako príklad môžeme uviesť fiktívnu osobu Ľudovíta Baláža, ktorý tvorí prvú generáciu druhej vetvy Balážovcov. Priezvisko Baláž je v kartotéke ako piate v poradí na písmeno B. Ľudovít mal troch synov, najstarší sa volal Ján. Ján mal veľa potomkov. Dospelosti sa však dožil iba jeden, syn Michal, ktorý sa narodil ako štvrté dieťa. Michal mal dve deti – dcéry a mladšia sa volala Mária. Mária by mala nasledujúci kód: **V.B.II.I.d.β.**

Vyhľadávanie v kartotéke

Pri získavaní informácií z kartotéky je podstatné nájsť východiskový bod – kód jedného z členov rodu, podľa ktorého je možné stotožniť ostatných príbuzných. To je možné uskutočniť dvoma spôsobmi. Samotné matriky majú v záznamoch u niektorých osôb poznačené kódy jednotlivcov. Potom bádateľovi stačí vyhľadať známeho príbuzného v matrike následne danú kartičku podľa kódu a na základe nej sa orientovať podľa platného systému. Druhým spôsobom je vyhľadávanie podľa iniciálneho písmena priezviska bádaného rodu či jednotlivca. V tomto prípade ide o komplikovanejšiu a zdĺhavejšiu formu získania informácií, kvôli prechádzaniu všetkých záznamov. Rovnako sa môže vyskytnúť jav, keď pôvodné priezvisko nekorešponduje so začiatčným písmenom hľadaného rodu v súčasnosti. V rámci historického vývoja totiž mohlo dôjsť k zmene priezviska aj v rámci mužskej línie a z pôvodného priezviska dokonca mohli vzniknúť viaceré ďalšie.

Obyčajné dielo?

Na kartotéku na evanjelickej fare v Gemerskej Polome sa je možné pozerat' z dvoch uhlov pohľadu – ako na genealogický prameň a informačný systém. Pri prvom pohľade je možné konštatovať, že kartotéka výrazne zjednodu-

šuje bádanie v genealogických prameňoch a v niektorých ohľadoch vynikajúco supljuje úlohu matričných kníh. Napriek tomu sa domnievame, že v plnej miere ich nie je schopná zastúpiť. Musíme pritom prihliadať aj na možné odchýlky, či chyby, ktorých sa autor mohol dopustiť pri prepisovaní originálneho prameňa alebo chýbajúce záznamy (čo je však na rozsah práce plne pochopiteľné). Z pohľadu kartotéky ako informačného systému, si dovoľíme tvrdiť, že ide o výnimočné dielo. Podľa nášho názoru sa v širokom okolí len ťažko nájde podobný kartotekový systém, ktorý pochádza z rovnakej alebo dokonca mladšej doby a je zameraný na túto oblasť bádania a mohol by sa s polomskou kartotékou adekvátne zrovnávať. Je nutné si uvedomiť, že takáto práca zabrala nemalé hodiny, jednak pri zhromažďovaní jednotlivých informácií z matričných kníh, ich zoraďovanie a umiestňovanie do príbuzenských súvislostí, pri vymyslení jednoduchého a zároveň funkčného systému a napokon pri zapisovaní samotných „kódov“. Napokon si dovoľíme vysloviť nádej, že tento systém, ktorý je založený na rozvrstvení základných sústav znakov, nadchne aj osoby, ktorým pátranie v genealogických vodách veľa nehovorí.

Autor:

Samuel Sebastian Očkaik

ZDRAVIE spoza HUMNA 6. časť

V tomto čísle, na záver bylinkovej sezóny, by sme sa povenovali bylinke, ktorá sa u našich babičiek tešila – a právom – veľkej obľube. Je známa aj ako okrasa našich záhrad a balkónov. Pre svoje výnimočné vlastnosti ju naši predkovia oslavovali aj vo svojej folklórnej tvorbe. Hovoríme o ROZMARÍNE... Rozmarín je známy najmä vďaka jeho využitiu v kuchyni, no málokto vie že je to aj jedna z najprospešnejších liečivých bylín pre naše zdravie.

Účinky rozmarínu

Antioxidant, protizápalový, astringentný (stahuje tkanivo), antidepresant, ukludňuje nervový systém, analgetikum, podporuje krvný obeh, je močopudný, uvoľňuje kŕče, podporuje srdcovú činnosť a krvný obeh, znižuje cholesterol, podporuje funkciu pečene, pôsobí proti nadúvaniu.

Účinné látky obsiahnuté v rozmaríne ochraňujú mozgové bunky a znižujú riziko vzniku neurodegeneratívnych ochorení ako Alzheimerova choroba a demencia, zlepšuje pamäť, obsahuje mnoho antioxidantov a má povest bylinky pre dlhý život. Vďaka za to vysokému obsahu kyseliny rozmarínovej a iným prospešným substanciam, ktoré majú antioxidantné, antimutagénne, protizápalové, antibakteriálne a antivirálne účinky. Podporuje cirkuláciu krvi a funkciu srdca tým, že rozširuje cievy a znižuje množstvo "zlého" LDL cholesterolu, ktorý sa ukladá

do stien ciev a upcháva ich. Táto liečivá rastlina pôsobí preventívne proti vzniku cukrovky, šedého zákalu, bakteriálnym infekciám a zápalom, pôsobí preventívne proti vzniku cukrovky, šedého zákalu, bakteriálnym infekciám a zápalom. Podporuje trávenie, zmiernuje nadúvanie a jeho užívanie predchádza tráviacim ťažkostiam. Rozmarínový olej sa v ľudovom liečiteľstve používa na zmiernenie bolesti svalov a kĺbov pri artritíde a dne. Vďaka jeho aróme sa rozmarín často používa pri aromaterapii a taktiež účinne odpudzuje mole a iný hmyz.

Rozmarínový čaj

Potrebuje: – 1 vetvičku rozmarínu (alebo 1 ČL sušeného rozmarínu) – 300 ml vody

Postup

Rozmarín vložíme do malého hrnca, zalejeme vodou, dáme na sporák a varíme 10 minút pod pokrievkou na miernom ohni. Po uplynutí tejto doby sporák vypne-

me a necháme stáť prikryté ešte ďalších 10 minút. Následne precedíme cez sitko do šálky, necháme ho vychladnúť a pijeme každý deň ráno, aj večer 1 lyžicu po dobu 3 mesiacov. Pitie rozmarínového čaju je dobré pre celkové zdravie a účinky čoskoro pocítite na vlastnej koži.

Rozmarínový olej

Potrebuje: – 2 vetvičky čerstvého rozmarínu (alebo 1 PL sušeného rozmarínu) – sklenený pohár s viečkom s objemom aspoň 250 ml – čistý olivový olej

Postup

Do pohára navrstvíme rozmarín a zalejeme až po vrch olivovým olejom. Nádobu dobre uzavrieme viečkom a odložíme do tmavej

miestnosti pri izbovej teplote na 10 dní. Ideálne je pohár zabaliť do deky alebo uteráka, aby sme ho udržali bez svetla. Rozmarín je bohatý na mnohé prospešné látky ako vitamín B6, folát, tiamín, zinok, sodík, patárium, meď, horčík, železo, fosfor, vápnik. Po uplynutí 10 dní môžete týmto olejom potierať kŕčové žily a boľavé kĺby.

Domáca rozmarínová masť

Okrem kŕčových žíl a bolesti kĺbov sa osvedčila aj pri migréne. Bolesť sa zmiernia, keď ju natierame na pulzujúce spánky.

Potrebuje: na – cca 250 g čistej masť, vazelinový alebo kokosový olej – nasekaný rozmarín (asi 2 hrste) – čistú nádobu na skladovanie

Postup

Sadlo zahrejeme (vazelinu skôr vo vodnom kúpeli, masť alebo olej môžeme priamo v hrnci), ale nevaríme. Do rozpusteného masťového základu nasypeme nadrobno nasekanú vňať rozmarínu. Necháme zmes vychladnúť a asi do druhého dňa uležať. Potom opäť zohrejeme

a precedíme cez čisté plátno, aby sme v masťi nemali kúsky bylín. Ihneď plníme do téglika, kde nám masť stuhne a uchováme najlepšie v chladničke. Používame podľa potreby, je však dobré mať ju vždy poruke, uvidíte sami!

Rozmarín lekárske a jeho možné nežiaduce účinky

Pri vysokých dávkach môže rozmarín spôsobovať zvracanie a kŕče. Rozmarín by sa nemal užívať vo vysokých dávkach ani v tehotenstve, pretože môže zvý-

šiť riziko spontánneho potratu. Rozmarínu by sa mali tiež vyhýbať ľudia, ktorí užívajú lieky proti vysokému krvnému tlaku, na diabetes a na riedenie krvi, s ktorými rozmarín interaguje.

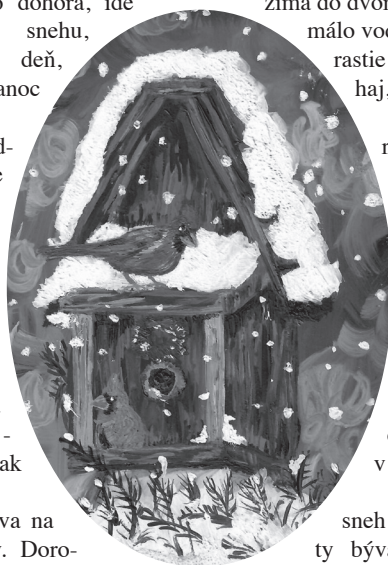
Vážení čitatelia Polomských novín a priaznivci fyto terapie, dovoľte mi poďakovať sa za Vašu priazeň a pozornosť pri čítaní mojich príspevkov. Prajem Vám príjemné prežitie vianočných sviatkov, pohodu a spokojnosť v kruhu svojich najbližších a

najmä pevné zdravie. Ak by Vás predsa len postihli zimné neduhy, skúste využiť liečivú silu bylín, ktoré nám príroda poskytuje.

Eubica Šmelková, poslankyňa
obecného zastupiteľstva

PRANOSTIKA

*Ide slnko dohora, ide zima do dvora.
*Mnoho snehu, málo vody.
*Rastie deň, rastie i zima.
*Do Vianoc haj, od Vianoc jaj!
*Na Šted-Vianoce rý večer a na každý stavek doma točný človek sedí.
*Na Ob-Pavla sa rátenie sv. druhý bok medved' na obráti.
*Na Hromnice Hromnice ulice.
*Keď sa vtáčik na Hromnicu ce z koľaje v marci zmrzne.
*Agáta býva na sneh bohatá.
*Okolo sv. Doroty bývajú metelice a sloty.
*Valent žení vtáčence; Matej im rozdáva písťalky.

Adolf Peter Zátarecký, Slovenské príslovia, porekadlá a úslovia. Pranostiky a úkazy prírody

SÚŤAŽE ZA ODMENU z čísla 3/2022/október

SRDEČNE BLAHOŽELÁME!

Srdečne blahoželáme správnym riešiteľom krížovky a šachovej úlohy, na ktorých sa usmialo šťastie. Vyriešili, poslali a „majú v kapse“ 20,00 EUR. Za správne vylúštenie októbrovej krížovky si

peniažky odnesie opäť pán **JÁN DOVALA**. Pravidelne zasiela riešenia a oplatilo sa. Za správne riešenie šachovej úlohy si cenu odnesie **BIANKA CHOMIAKOVÁ**.

K r í ž o v k a: Krížovka ukrývala poslednú časť vety: Pôjdeme mi do Rôžnavi na vôta, bo sa nám tot grôf Andráši bars píta, *krížovka*.

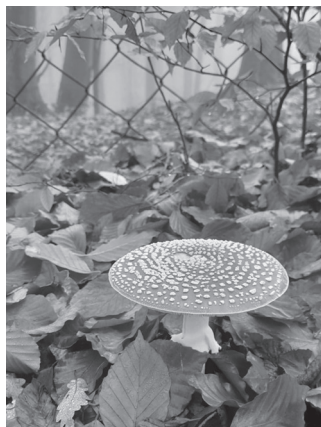
Správne riešenie: že nám bude hodne platiť penáží.

Správnych riešení bolo 3 z 3 došlých.

Š a c h o v á ú l o h a: bola bez pomôcky. **Správne riešenie:** 1Jd4+ exd4, 2. Ve5#. Správnych riešení bolo 3 zo 4 došlých.

Ceny je možné vyzdvihnúť
na obecnom úrade po
telefonickom dohovore na
novom telefónnom čísle
0908 800 903

ČO SA NEZMESTILO DO JESENNÉHO ČÍSLA A POSLALI STE NÁM a v zime akoby ste našli

Sú to huby. Koncom jesene vo veľkom rástli. Darilo sa aj obľúbeným dubákom. Huby všade a našli aj tí, ktorí o sebe hovoria, že nevedia huby hľadať, či zbierať. Bolo veľkým potešením ísť sa poprechádzať len-tak a pritom „zakopnúť“ o hubu. Kozák, dubák, plávka, muchotrávka, brezák – znelo z každej strany pokiaľ ste sa vybrali počas víkendu na huby. Len ostať ticho, aby nám niekto nevyfúkol tú našu. I deti si užili, nebol problém im ponechať radosť z nájdenia huby. Na každého sa došlo, každý sa mal čím pochváliť. Dokonca sa stretali i psíčkari, ktorí niesli košíky plné húb. Zrazu bicykel, či tzv. štvorkolka a znej načahujúci jazdec sa za hubou. Rôzne formy

zberu, no každému sa ušlo. A potom? Tá úmorná práca s čistením. Zrazu je toho akosi priveľa. Myslím, že mnohým sme urobili radosť aj tým, že sme sa podelili – rodičom, či starým rodičom, ba aj sestre – veď nie každý môže hubárčiť. Teda mnohí aj rozdávali, sušili, mrazili, nakladali. Veď predsa je dobre nájsť v komôrke, v skle vlastnoručne nazberané a usušené huby, možno aj do vianočnej kapustnice. **Avšak pozor, netreba zabúdať, že hubárska sezóna prináša aj nástrahy, preto by sme mali zbierať len huby, ktoré poznáme.** Poslali ste nám veľa fotografií húb, ktoré v našom choťári rastú, a tak ich s radosťou uverejňujeme.

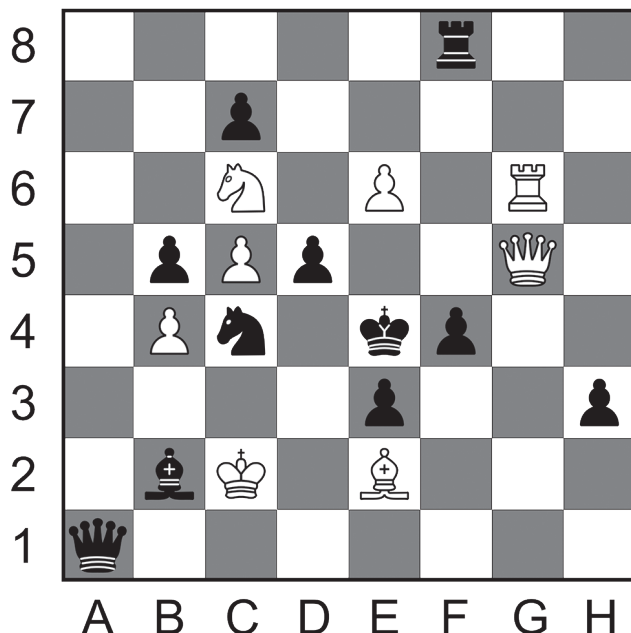
-r.

pomôcky: AKELA	zariadenie tlačových strojov	1.	dážď, po anglicky	bakalár (skr.)	Odyseova vlast'	Fahko udrelo	pomôcky: KAA	sparné počasie	neptúnium (zn.)	rímskych 499	pomôcky: ANUBIAS	planéta	odkaz, po anglicky
natierať							4.				amerícium (zn.) striebró zn.		
spisová skratka							aktualizácia, po anglicky						
relative volatility index				konská sila (zn.)			jednotka času mesto v Turecku		jodid draselný	znížený tón G maďarské mužské meno			
holandská číslovka				patrici Alene ostrov v Polynézii							uhlík (zn.)	síra (zn.) bývalý bulhar. futbal. (Nikolaj)	
nitrid bóru			prispôsobenie sa										
nanotesla (zn.)			sodík (zn.)			tokoferol kúpele, po anglicky		islamský pôstny mesiac	neutrón (zn.) meno po bulharsky		logaritmus (zn.) živnostenský list (skr.)		
riečny delfínovec					3.								
máva					výkon (zn.) tým smerom		váhová jednotka v Etiópii zákruta (zastar.)						náradie, po anglicky
pomôcky: ÍNIA	argentínske pohorie	povrch stromov	literárna úvaha	skoro Litva (kód)							Vranov nad Topľou (EČV) zabal do plienky		
mesto v USA						dvojláska draslík (zn.)			hnedý austrálsky pštos	celé čísla (zn.) práca, po anglicky		kyslík (zn.) had z Knihy džunglí	
2.					hocijako mesto v Kašmíre								
ár, po francúzsky				rímska číslíca 50 hmotnosť (zn.)		dával do rámov							
pime						vodná rastlina							

Úlohy za odmenu: výherná cena je 20,00 EUR•obálku je potrebné označiť slovom ŠACH alebo KRÍŽOVKA•napísať k odpovedi telefónny kontakt•doručiť na obecný úrad alebo do obecnej knižnice•odpovede je možné zaslať tiež e-mailom: obec@gemerskapoloma.sk alebo kniznica@gemerskapoloma.sk•môžete volať každú stredu v čase od 13,00 do 15,00 h. na tel. číslo: 0911 535 280 (obecná knižnica)•termín uzávierky je 3.3.2023, vrátane. **Krížovka ukrýva:** Zima našich predkov bola preplnená rôznymi zvykmi, obradmi a úkonmi. Zahŕňa predvianočné obdobie, ku ktorým rozhodne patria: krížovka: **Šachová úloha:** bez pomôcky.

Biely na ťahu dáva mat 2. ťahom

Jesenná časť sezóny 2022/23

Po dvoch sezónach poznačených pandémiou, kedy sa viac nehralo ako hralo, sme plní elánu vstúpili do aktuálnej. Káder sme vystužili našim kamarátom **Vladimírom Rochfalušim**, no žiaľ nám niekoľko hráčov odišlo, a preto sme do sezóny nastúpili len 8 hráči v oboch ligách. Za prvý tím si vyskúšali zabojsovať v 3. lige tejto sezóny všetci hráči, menovite **Michal Trojan, Radovan Babič, Jozef Trojan, Peter Čarnoky, Marián Ďuriček, Jaroslav Gajdoš, Miloslav Ďurán a Vladimír Rochfaluši**. Väčšie problémy má druhý tím v 5. lige, za ktorý môžu nastúpiť len štyria hráči, a to **Marián Ďuriček, Jaroslav Gajdoš, Miloslav Ďurán a Vladimír Rochfaluši**, keďže museli v tomto zložení odohrať všetky zápasy. Tretiu ligu sme začali veľmi dobre a po výborných výkonoch nám patrilo prvé miesto tabuľky. Dokázali sme poraziť aj niekoľkých favoritov súťaže, ako napríklad tím Margecian, ktorým sme zatiaľ uštedrili jedinú porážku v lige. Žiaľ nám forma nevydržala a 2 kolá pred koncom jesennej časti sme sa prepadli na 7. miesto, ale stále živíme nádeje na prvú šestku, pre ktorú budeme bojovať až do konca. Spomínané problémy v šírke kádra sa podpísali aj na umiestnenie nášho B-mužstva v piatej lige, kde nám patrí aktuálne 10. priečka, ale v každom zápase nechávame všetko a veríme, že sa to prejaví aj na bodoch v tabuľke.

Na záver nám dovoľte pozvať všetkých hráčov a nadšencov stolného tenisu, ako aj širokú verejnosť na **31. ročník „Turnaja o pohár starostky obce Gemerská Poloma“**, ktorý sa bude konať **06.01.2023** v priestoroch telocvične Základnej školy v Gemerskej Polome od 8:00 hod. Tešíme sa na Vás ☺

Polomské noviny

♦ vychádzajú štvrt'ročne pre občanov obce Gemerská Poloma

♦ **Vydavateľ:** Obecný úrad Gemerská Poloma, Námestie SNP 211/8, 049 22 Gemerská Poloma, IČO 00328227, ISSN 1339-1267

♦ Reg. č. EV 3105/09 - registrácia 22. 01. 1996

♦ **Zodpovedný redaktor:** Mgr. Lillian Brondošová ♦ **Redakčná rada:** Dana Červenáková, Ing. Stanislava Červenáková, Mgr. Jana Krivušová

♦ **Foto:** Ondrej Greško, Dana Červenáková a občania obce ♦ **Adresa:** Obecný úrad Gemerská Poloma, Námestie SNP 211, 049 22 G. Poloma

♦ **e-mail:** obec@gemerskapoloma.sk, kniznica@gemerskapoloma.sk ♦ Neprešlo jazykovou korektúrou. ♦ **Tlač:** Tlačiareň OTOPRINT Rožňava

♦ **Počet výtlačkov:** 750

